

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 24. apríla 2008*

Vo veci C-55/06,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Verwaltungsgericht Köln (Nemecko) z 26. januára 2006 a doručený Súdnemu dvoru 2. februára 2006, ktorý súvisí s konaním:

Arcor AG & Co. KG

proti

Spolkovej republike Nemecko,

za účasti:

Deutsche Telekom AG,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory K. Lenaerts, sudcovia G. Arestis (spravodajca), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a T. von Danwitz,

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 21. marca 2007,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Arcor AG & Co. KG, v zastúpení: K. Kleinlein, Rechtsanwalt a G. Metaxas, dikigoros,

- Spolková republika Nemecko, v zastúpení: M. Deutsch, Rechtsanwalt,

- Deutsche Telekom AG, v zastúpení: F. Hölscher a U. Karpenstein, Rechtsanwälte,

- nemecká vláda, v zastúpení: M. Lumma a C. Schulze-Bahr, splnomocnení zástupcovia,

- litovská vláda, v zastúpení: D. Kriauciūnas, splnomocnený zástupca,

- holandská vláda, v zastúpení: H. G. Sevenster a P. van Ginneken, splnomocnení zástupcovia,

- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,

- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: C. Gibbs a G. Peretz, splnomocnení zástupcovia,

- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: G. Braun a M. Shotter, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 18. júla 2007,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 4, článku 3 ods. 3 a článku 4 ods. 1 až 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2887/2000 z 18. decembra 2000 o neviazanom prístupe k účastníckej prípojke (Ú. v. ES L 336, s. 4; Mim. vyd. 13/026, s. 83).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Arcor AG & Co. KG (ďalej len „Arcor“) a Spolkovou republikou Nemecko vo veci čiastočného schválenia poplatkov Deutsche Telekom AG (ďalej len „Deutsche Telekom“) za prístup k účastníckej prípojke.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

Nariadenie č. 2887/2000

3 Odôvodnenia č. 5, 6, 11 a 13 až 15 nariadenia č. 2887/2000 uvádzajú:

- „(5) zabezpečenie nových prípojok s vysoko kapacitnými sklenenými vláknami priamo k hlavných užívateľom je špecifickým trhom, ktorý sa rozvíja v podmienkach súťaže s novými investíciami. Toto nariadenie sa preto vzťahuje na prístup ku kovovým vedeniam účastníckych prípojok bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa iných typov prístupu k miestnym infraštruktúram;
- (6) pre nových účastníkov trhu by bolo nevhodné v rámci primeraného času vytvoriť kompletný duplikát k prislúchajúcemu kovovému vedeniu účastníckych prípojok. Alternatívne infraštruktúry, ako je káblová televízia, satelity, bezdrôtové účastnícke prípojky, neponúkajú vo všeobecnosti rovnakú funkčnosť alebo všadeprítomnosť, hoci sa situácia v členských štátoch môže líšiť;

...

- (11) pravidlá kalkulácie nákladov a cien pre účastnícke prípojky a príslušné zariadenia by mali byť transparentné, nediskriminačné a objektívne, aby bola zaručená ich nestrannosť. Pravidlá cenotvorby by mali zabezpečiť, aby poskytovateľ účastníckej prípojky mohol kryť svoje príslušné zodpovedajúce náklady a dosiahnuť primeraný zisk, aby bol zabezpečený dlhodobý rozvoj a modernizácia miestnej prístupovej infraštruktúry. Pravidlá cenotvorby pre účastnícke prípojky by mali podporovať čestnú a udržateľnú súťaž, majú na pamäti potrebu investícií na alternatívne infraštruktúry, a zabezpečiť, aby nedochádzalo k deformácii súťaže, najmä žiadnemu ziskovému rozpätiu medzi veľkoobchodnými cenami a maloobchodnými cenami notifikovaného operátora. V tejto otázke je dôležité, aby sa konzultovalo s orgánmi riadiacimi súťaž;

...

- (13) vo svojom odporúčaní 2000/417/ES z 25. mája 2000 o neviazanom prístupe k účastníckym prípojkám umožňujúcim konkurenčne orientované zabezpečenie elektronických komunikačných služieb vrátane širokopásmových multimédií a rýchlejších služieb internetu (Ú. v. ES L 156, s. 44; Mim. vyd. 13/025, s. 280) a vo svojom oznámení z 26. apríla 2000 (Ú. v. ES C 272, s. 55) Komisia stanovila podrobný návod, aby pomohla národným regulačným úradom v ich spravodlivej regulácii rôznych foriem neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám;
- (14) v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Zmluvy [ES] cieľ stanoviť harmonizovaný rámec pre neviazaný prístup k účastníckej prípojke, z hľadiska konkurenčne orientovanej prípravy konkurencieschopnej, nenákladnej komunikačnej infraštruktúry na svetovej úrovni a širokej palety služieb pre všetky podniky a všetkých občanov, nemôžu bezpečne, harmonizovane a včas členské štáty dosiahnuť, a preto sa môže lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva.

V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v uvedenom článku ustanovenia tohto nariadenia nejdú nad rámec toho, čo je na tento účel potrebné na dosiahnutie uvedeného cieľa. Nedotýkajú sa vnútroštátnych ustanovení zhodujúcich sa s právom Spoločenstva, ktoré stanovujú podrobnejšie opatrenia...

(15) Toto nariadenie dopĺňa právny rámec pre telekomunikácie, najmä smernice 97/33/ES a 98/10/ES...

4 Článok 1 tohto nariadenia nazvaný „Cieľ a pôsobnosť“ znie:

„1. Toto nariadenie je zamerané na intenzifikáciu súťaže a stimuláciu technologickej inovácie na miestnych trhoch pre prístup k účastníckym prípojkám prostredníctvom stanovenia harmonizovaných podmienok neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám, aby sa podporilo konkurenčne orientované zabezpečenie širokej palety služieb v oblasti elektronických komunikácií.

2. Toto nariadenie sa vzťahuje na neviazaný prístup k účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam notifikovaných operátorov v zmysle článku 2 písm. a).

...

4. Toto nariadenie sa nedotýka práv členských štátov, týkajúcich sa zachovania alebo zavedenia opatrení v súlade s právom Spoločenstva, ktoré obsahujú podrob-

nejšie ustanovenia, než sú uvedené v tomto nariadení a/alebo sú nad rámec tohto nariadenia, pokiaľ ide o iné typy prístupu k miestnym infraštruktúram.“

5 Podľa článku 2 tohto nariadenia na jeho účely platia tieto definície:

- „a) ‚notifikovaný operátor‘ znamená operátora pevných verejných telefónnych sietí, ktorý bol určený národným regulačným úradom [ďalej len ‚NRÚ‘] ako operátor ovládajúci podstatnú časť trhu v oblasti poskytovania pevných telefónnych sietí a služieb podľa časti 1 prílohy I k smernici 97/33/ES a smernice 98/10/ES;

- b) ‚užívateľ‘ znamená tretiu stranu náležite oprávnenú v súlade so smernicou 97/13/ES alebo zmocnenú podľa vnútroštátnych právnych predpisov poskytovať komunikačné služby, ktorá má nárok na neviazaný prístup k účastníckej prípojke;

- c) ‚účastnícka prípojka‘ znamená fyzické dvojžilové vedenie, ktoré spája koncový bod siete v priestoroch účastníka s hlavným rozvádzačom alebo ekvivalentným zariadením v pevnej verejnej telefónnej sieti;

...“

6 Článok 3 ods. 2 a 3 nariadenia č. 2887/2000 nazvaný „Poskytovanie neviazaného prístupu“ stanovuje:

„2. Notifikovaní operátori musia od 31. decembra 2000 vyhovieť zdôvodneným žiadosťiam užívateľov o neviazaný prístup k svojim účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam na základe transparentných, spravodlivých a nediskriminačných podmienok. Žiadosti sa odmietnu len na základe objektívnych kritérií, ktoré sa týkajú technickej realizovateľnosti alebo potreby udržať celistvosť siete. Ak je prístup zamietnutý, poškodená strana môže predložiť prípad na riešenie postupom uvedeným v článku 4 ods. 5. Notifikovaní operátori poskytnú užívateľom zariadenia ekvivalentné tým, ktoré poskytujú svojim vlastným službám alebo s nimi spojeným spoločnostiam za rovnakých podmienok a v rovnakom časovom rámci.

3. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 4 ods. 4, notifikovaní operátori musia stanoviť cenu za neviazaný prístup k ich účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam na základe nákladovej orientácie.“

7 Článok 4 tohto nariadenia nazvaný „Dohľad [NRÚ]“ znie:

„1. [NRÚ] zabezpečí, aby spoplatnenie neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam podporovalo čestnú a udržateľnú súťaž.

2. [NRÚ] má právo:

a) zmeniť štandardnú ponuku neviazaného prístupu k ich účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam vrátane cien, ak sú také zmeny oprávnené, a

b) požiadať notifikovaných operátorov, aby poskytli informácie dôležité pre implementáciu tohto nariadenia.

3. Ak je to oprávnené, môže [NRÚ] zasiahnuť z vlastného podnetu s cieľom zabezpečenia nediskriminácie, čestnej súťaže, ekonomickej efektívnosti a maximálneho prospechu pre užívateľov.

4. Keď [NRÚ] určí, že na trhu s účastníckymi prípojkami existuje dostatočná súťaž, zbaví notifikovaných operátorov povinnosti stanovenej v článku 3 ods. 3 a týkajúcej sa stanovenia cien na základe nákladovej orientácie.

5. Spory medzi podnikmi týkajúce sa problémov obsiahnutých v tomto nariadení podliehajú vnútroštátnym postupom riešenia sporov, ktoré boli stanovené v súlade so smernicou 97/33/ES, a musia byť prerokovávané rýchlo, spravodlivo a transparentne.“

Pôvodná právna úprava telekomunikácií (ďalej len „PPÚ“)

— Smernica 90/387/EHS

⁸ Smernica Rady 90/387/EHS z 28. júna 1990 o vytvorení vnútorného trhu pre telekomunikačné služby prostredníctvom otvoreného prístupu k sieti [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 192, s. 1), zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady

97/51/ES zo 6. októbra 1997 (Ú. v. ES L 295, s. 23, ďalej len „smernica 90/387“), uplatniteľná v čase, keď nastali skutočnosti vo veci samej, sa týka podľa jej článku 1 ods. 1 harmonizácie podmienok slobodného a účinného prístupu a používania verejných sietí, a ak je to vhodné, verejných telekomunikačných služieb.

- 9 Podľa článku 2 bodu 8 tejto smernice sa „podmienkami prístupu a používania verejných sietí“ rozumejú:

„podmienky..., ktoré sa týkajú slobody a efektívnosti prístupu k verejným telekomunikačným sieťam a prípadne k verejným telekomunikačným službám, ako aj efektívnosti používania týchto sietí a týchto služieb.

Bez toho, aby bolo dotknuté ich konkrétne uplatňovanie, podmienky prístupu a používania verejných sietí môžu zahŕňať harmonizované podmienky týkajúce sa:

- technických rozhraní prípadne vrátane definície a zavedenia sieťových koncových bodov,
- podmienok používania,
- zásad spoplatnenia,

— prístupu k frekvenciám a číslam/adresám/menám prípadne v súlade s referenčným rámcom prílohy.“ *[neoficiálny preklad]*

10 Článok 3 ods. 1 smernice 90/387 stanovuje:

„Podmienky prístupu a používania verejných sietí musia zodpovedať základným zásadám uvedeným nižšie:

— musia byť založené na objektívnych kritériách,

— musia byť transparentné a uverejnené vhodným spôsobom,

— musia zabezpečovať rovnosť prístupu a musia byť nediskriminačné v súlade s právom Spoločenstva.“ *[neoficiálny preklad]*

11 Článok 5a ods. 3 tejto smernice znie:

„Členské štáty zaručujú existenciu primeraných mechanizmov na vnútroštátnej úrovni umožňujúcich strane dotknutej rozhodnutím [NRÚ] podať odvolanie na súdny orgán, ktorý je od dotknutých strán nezávislý.“ *[neoficiálny preklad]*

- 12 Smernica 90/387 obsahuje prílohu nazvanú „Referenčný rámec na uplatnenie podmienok prístupu a používania verejných sietí“, ktorej bod 3 týkajúci sa harmonizácie zásad spoplatnenia znie:

„Zásady spoplatnenia musia zodpovedať zásadám uvedeným v článku 3 ods. 1.

Tieto zásady najmä zahŕňajú, že:

- cena sa musí zakladať na objektívnych kritériách a v zásade — v záujme toho, aby hospodárska súťaž bola účinná a ponechala ceny na nižšej úrovni v prospech užívateľov — byť stanovená na základe nákladovej orientácie vzhľadom na to, že určenie skutočnej úrovne spoplatnenia naďalej patrí do vnútroštátneho práva a nepodlieha podmienkam prístupu a používania verejných sietí. Ak už subjekt nemá silné postavenie na dotknutom trhu, príslušný [NRÚ] môže zrušiť podmienku nákladovej orientácie. Jeden z cieľov musí spočívať v definovaní zásad spoplatnenia účinných v celom Spoločenstve pri zabezpečení všeobecných služieb pre všetkých,
- cena musí byť transparentná a musí byť uverejnená vhodným spôsobom,
- na umožnenie výberu medzi rôznymi službami a v rámci technologických možností užívateľom cena musí byť dostatočne rozdelená do skupín v súlade

s pravidlami Zmluvy o hospodárskej súťaži. Najmä je potrebné, aby dodatočné parametre zavedené na poskytnutie určitých doplnkových osobitných služieb boli všeobecne fakturované nezávisle od paušálnych parametrov a samotnej prepravy,

- ceny nemôžu byť diskriminačné a musia zabezpečovať rovnosť zaobchádzania, ibaže obmedzenia tejto zásady sú zlučiteľné s právom Spoločenstva.

Poplatky za prístup k zariadeniam alebo službám siete musia dodržiavať zásady spoplatnenia uvedené vyššie, ako aj pravidlá hospodárskej súťaže Zmluvy. Musia tiež prihliadať na zásadu rovnomerného rozdelenia celkových nákladov na použité zariadenia, na nevyhnutnosť úrovne primeranej návratnosti investície a prípadne na financovanie univerzálnej služby v súlade s ustanoveniami smernice o prepojení.

Je možné uplatniť viaceré rôzne spoplatnenia, najmä s prihliadnutím na nadbytok prepravy počas obdobia špičky a na nedostatok prepravy počas slabých období za podmienky, že odchýlky medzi cenami sú odôvodnené z obchodného hľadiska a nie sú v rozpore s vyššie uvedenými zásadami.“ [*neoficiálny preklad*]

- Smernica 97/33/ES

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/33/ES z 30. júna 1997 o prepájaní v telekomunikáciách vzhľadom na zabezpečenie univerzálnej služby a interoperability prostredníctvom uplatňovania princípov otvorenej siete (ONP) (Ú. v. ES L 199, s. 32)

uplatniteľná v čase, keď nastali skutočnosti vo veci samej, vo svojom odôvodnení č. 10 stanovuje:

„keďže určenie cien za prepájanie je rozhodujúce pre štruktúru a intenzitu hospodárskej súťaže pri prechode na liberalizovaný trh; keďže subjekty so silným postavením na trhu musia byť spôsobilé preukázať, že ich poplatky za prepájanie sú určené podľa objektívnych kritérií, dodržiavajú zásady transparentnosti a nákladovej orientácie a sú dostatočne diverzifikované v závislosti od sietí a ponúkaných služieb; keďže uverejnenie zoznamu služieb, cien a spôsobov prepájania zvyšuje nevyhnutnú transparentnosť a uprednostňuje nediskrimináciu; keďže metódy spoplatnenia prepájania musia byť pružné a musia zahŕňať najmä spoplatnenie založené na výkone; keďže ceny musia podporovať produktivitu a podporovať vstup účinných a životaschopných subjektov na trh a nesmú byť nižšie ako stanovená prahová hodnota v závislosti od dlhodobých okrajových nákladov a podľa metód rozdelenia a pridelenia nákladov založených na skutočných nákladoch, ktoré nie sú ani vyššie ako strop stanovený čistou cenou poskytnutia dotknutého prepájania; keďže ceny za prepájanie založené na úrovni cien úzko spojených s dlhodobými okrajovými nákladmi poskytovania prístupu k prepájaniu sú vhodné na podporu rýchleho rozvoja otvoreného a konkurenčného trhu.“ [*neoficiálny preklad*]

14 Podľa jej článku 1 smernica 97/33 stanovuje právny rámec zabezpečujúci v Európskom spoločenstve prepájanie telekomunikačných sietí a osobitne interoperabilitu služieb, ako aj poskytovanie univerzálnej služby v prostredí otvorenia a hospodárskej súťaže trhov.

15 Podľa článku 2 tejto smernice sa pod pojmom „prepojenie“ rozumie fyzické a logické spojenie telekomunikačných sietí používaných rovnakou organizáciou alebo rôznymi organizáciami tak, aby sa umožnilo používateľom jednej organizácie komunikovať s užívateľmi rovnakej alebo inej organizácie, alebo sprístupniť služby poskytované inou organizáciou.

16 Článok 7 uvedenej smernice s názvom „Zásady spoplatnenia prepojenia a systémy účtovania nákladov“ stanovuje:

”...“

2. Poplatky za prepojenie majú sledovať zásady transparentnosti a nákladovej orientácie. Dôkazné bremeno toho, že poplatky vychádzajú zo skutočných nákladov vrátane primeranej miery výnosnosti investície, bude niesť organizácia poskytujúca prepojenie svojimi zariadeniami...

3. [NRÚ] zabezpečia v súlade s článkom 14 ods. 1 zverejnenie referenčnej ponuky prepojenia. Referenčná ponuka prepojenia zahŕňa opis ponúk prepojenia, rozdelený na položky v súlade s potrebami trhu, a príslušné zmluvné podmienky vrátane cien.

Rozdielne ceny a zmluvné podmienky za prepojenie môžu byť stanovené pre rozdielne kategórie organizácií, ktoré sú oprávnené poskytovať siete a služby, pokiaľ môžu byť takéto rozdiely objektívne opodstatnené na základe typu poskytovaného prepojenia a/alebo predmetných vnútroštátnych licenčných podmienok. [NRÚ] zabezpečia, aby také rozdiely nevyústili do narušenia hospodárskej súťaže, a najmä aby organizácia uplatňovala primerané ceny, ako aj spôsoby a podmienky prepojenia pri poskytovaní prepojenia pre svoje vlastné služby alebo pre služby jej dcérskych spoločností alebo partnerov...

[NRÚ] je oprávnený ukladať povinnosť vykonať zmeny v referenčnej ponuke prepojenia, pokiaľ to bude opodstatnené.

Príloha IV poskytuje zoznam príkladov skutočností, ktoré neskôr vstupujú do spracovania poplatkov za prepojenie, tarifných štruktúr a tarifných jednotiek. Ak organizácia pristúpi k zmenám uverejnenej referenčnej ponuky prepojenia, úpravy vyžadované [NRÚ] môžu mať retroaktívny účinok odo dňa zavedenia zmeny.

...

5. Komisia vypracuje... odporúčania s ohľadom na systémy účtovania nákladov a oddelenia účtovníctva vo vzťahu k prepojeniu. [NRÚ] zabezpečia, aby boli systémy účtovania nákladov používané dotknutými organizáciami vhodné na implementáciu požiadaviek tohto článku a vychádzajú z dostatočne podrobných dokumentov tak, ako sú uvedené v prílohe V.

[NRÚ] zabezpečia, aby bol na požiadanie prístupný popis systému účtovania nákladov zobrazujúci hlavné kategórie, pod ktorými sú náklady zoskupené, a pravidlá používané na alokáciu nákladov pripojenia. Súlad so systémom účtovania nákladov bude overovaný [NRÚ] alebo iným kompetentným orgánom, nezávislým od telekomunikačnej organizácie a schvaľovaný [NRÚ]. Každoročne sa bude zverejňovať vyhlásenie týkajúce sa zhody s uvedenými požiadavkami.

...“ [*neoficiálny preklad*]

17 Príloha IV smernice 97/33 nazvaná „Zoznam príkladov skutočností týkajúcich sa poplatkov za prepojenie“ znie:

„Poplatkami za prepojenie‘ sa rozumejú skutočné poplatky, ktoré musia byť zaplatené prepojenými účastníkmi.

„Tarifnou štruktúrou‘ sa rozumejú veľké kategórie, v rámci ktorých sú rozdelené poplatky za prepojenie, a to:

- výdavky na pokrytie zavedenia fyzického prepojenia, založené na nákladoch vzniknutých dodávkou žiadaného osobitného prepojenia (napríklad osobitné vybavenie a zariadenia, overenie zlučiteľnosti),
- náklady na prenájom pokrývajúce stále používanie vybavení a zariadení (udržanie pripojenia atď.),
- variabilné náklady na pomocné a dodatočné služby (napríklad prístup k službám zoznamov, pomoc pracovníka telefónnej ústredne, zber údajov, zdaňovanie, fakturácia, prepájacie a rozšírené služby atď.),
- náklady týkajúce sa prepravy spôsobené prepravou do a z prepojenej siete (napríklad náklady na odovzdávanie a prenos), ktoré sa môžu počítať z minúty na minútu a/alebo na základe dodatočnej schopnosti siete, ktorá sa vyžaduje.

„Tarifnou jednotkou“ sa rozumejú ceny určené individuálne pre každú časť alebo zariadenie siete poskytnuté pripojenému účastníkovi.

Ceny a poplatky za prepojenie musia v súlade s článkom 7 ods. 2 dodržiavať zásady nákladovej orientácie a transparentnosti.

...“ [*neoficiálny preklad*]

18 Príloha V smernice 97/33 nazvaná „Systém účtovania nákladov na prepojenie“ napríklad uvádza niektoré skutočnosti, ktoré môžu vstúpiť do vyššie uvedeného systému účtovania. Táto príloha znie:

„Článok 7 ods. 5 upravuje podrobný popis systému účtovania nákladov a zoznam uvedený nižšie uvádza príklady niektorých skutočností, ktoré sa môžu zohľadniť v rámci tohto systému účtovania.

Uverejnenie týchto informácií je určené na zabezpečenie transparentnosti výpočtu poplatkov za prepojenie, aby sa iní účastníci trhu mohli ubezpečiť, že poplatky boli spravodlivo a správne vypočítané.

Na tento cieľ sa musí prihliadnuť, ak [NRÚ] a dotknuté organizácie určia stupeň presnosti uverejnených informácií.

Zoznam uvedený nižšie uvádza skutočnosti, ktoré musia byť uvedené v uverejnených informáciách.

1. Bežne použité náklady

Napríklad náklady úplne rozdelené, priemerné dlhodobé okrajové náklady, okrajové výdavky, výdavky na jedinečné plnenie, priame zahrnuté výdavky atď.

vrátane základu alebo základov použitých nákladov

to znamená

nákladov už zaplatených (založených na skutočných výdavkoch za materiál a systémy) alebo predpokladaných nákladov (založených na ocenení výdavkov za náhradu materiálu alebo systémov).

2. Časti nákladov zahrnuté do ceny za prepojenie

Údaj o všetkých častiach rozdielnych nákladov, ktoré spolu predstavujú poplatok za prepojenie vrátane zisku

3. Stupeň a metódy rozdelenia nákladov, najmä spracovanie združených a spoločných výdavkov

Podrobnosti týkajúce sa stupňa analýzy priamych výdavkov, ako aj stupňa a metódy zahrnutia združených a spoločných výdavkov do poplatkov za prepojenie

4. Účtovné postupy

To znamená účtovné postupy používané na spracovanie nákladov pokrývajúcich:

- dobu odpisovania hlavných kategórií investičného majetku (napríklad pozemky, budovy, zariadenia atď.),

- spracovanie vyhradené veľkým výdavkom považovaným za príjmy alebo za kapitálové náklady (napríklad softvér a informačné systémy, výskum a vývoj, obchodný prieskum, priama alebo nepriama výstavba, opravy a údržba, finančné výdavky atď.).

...“ [*neoficiálny preklad*]

— Smernica 98/10/ES

19 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/10/ES z 26. februára 1998 o uplatňovaní otvoreného prístupu k sieti (ONP) na hlasovú telefónnu službu a o univerzálnej službe pre telekomunikácie v konkurenčnom prostredí [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 101, s. 24) uplatniteľná v čase, keď nastali skutočnosti vo veci samej, má podľa svojho článku 1 za cieľ zosúladienie podmienok pre otvorený a účinný prístup k pevným verejným telefónnym sieťam a pevným verejným telefónnym službám, ako aj podmienok ich užívania v prostredí otvoreného a konkurenčného trhu v súlade so zásadami poskytnutia otvorenej siete (ONP).

20 Článok 17 tejto smernice s názvom „Zásady spoplatnenia“ stanovuje:

„...“

2. Ceny za používanie pevnej verejnej telefónnej siete a za služby poskytované prostredníctvom tejto siete musia byť v súlade so základnými zásadami nákladovej orientácie uvedenými v prílohe... smernice 90/387/EHS.

3. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7 ods. 3 smernice 97/33/ES o prepojení, sú ceny za prístup k pevnej verejnej telefónnej sieti a za používanie tejto siete nezávislé od spôsobu použitia uplatneného užívateľmi s výnimkou prípadov, keď požadujú iné služby alebo doplnkové služby.

...“ [*neoficiálny preklad*]

21 Článok 18 ods. 1 a 2 uvedenej smernice s názvom „Zásady účtovania nákladov“ stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že je organizácia povinná zabezpečiť, aby jej ceny sledovali zásadu nákladovej orientácie v súlade s článkom 17, boli systémy účtovania nákladov prevádzkované takými organizáciami vhodné na uplatnenie článku 17 a aby bol súlad s takými systémami overovaný príslušným orgánom, ktorý je na uvedených organizáciách nezávislý. [NRÚ] zabezpečia, aby bolo vyhlásenie týkajúce sa zhody každoročne zverejňované.

2. [NRÚ] zabezpečia, aby im bol na požiadanie sprístupnený popis systémov účtovania nákladov uvedený v odseku 1, ukazujúci hlavné kategórie, pod ktorými sú náklady zoskupené, a pravidlá používané na alokáciu nákladov na hlasové telefónne služby. [NRÚ] na požiadanie Komisia predložia informácie o systéme účtovania nákladov uplatňovanom dotknutými organizáciami.“ [*neoficiálny preklad*].

— Odporúčanie 98/195/ES

22 Dňa 8. januára 1998 Komisia prijala odporúčanie 98/195/ES o prepojení na liberalizovanom telekomunikačnom trhu (Časť 1 — Spoplatňovanie vzájomného prepojenia) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 73, s. 42).

— Odporúčanie 98/322/ES

- 23 Dňa 8. apríla 1998 Komisia prijala podľa článku 7 ods. 5 smernice 97/33 odporúčanie 98/322/ES o prepojení na liberalizovanom telekomunikačnom trhu (Časť 2 — Oddelené účtovanie a prevádzkové účtovníctvo) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 141, s. 6).

— Odporúčanie 2000/417/ES

- 24 Dňa 25. mája 2000 Komisia prijala odporúčanie 2000/417/ES o neviazanom prístupe k účastníckym prípojkám: umožnenie konkurenčne orientovaného zabezpečenia elektronických komunikačných služieb vrátane širokopásmových multimédií a rýchlejších služieb internetu (Ú. v. ES L 156, s. 44; Mim. vyd. 13/025, s. 280).

— Správa o neviazanom prístupe k účastníckym prípojkám

- 25 Dňa 23. septembra 2000 Komisia uverejnila správu 2000/C 272/10 „Uvoľnený prístup k miestnemu vedeniu [Neviazaný prístup k účastníckej prípojke — *neoficiálny preklad*]: umožnenie konkurenčného poskytovania celého rozsahu elektronických komunikačných služieb vrátane širokopásmových multimédií a vysokorýchlostného internetu“.

Nová právna úprava

- 26 Dňa 7. marca 2002 Európsky parlament a Rada prijali štyri smernice týkajúce sa novej právnej úpravy uplatniteľnej na elektronické komunikačné siete (ďalej len „NPÚ“), a to smernicu 2002/19/ES o prístupe a prepojení elektronických komunikačných sietí a príslušných zariadení (prístupová smernica) (Ú. v. ES L 108, s. 7; Mim. vyd. 13/029, s. 323), smernicu 2002/20/ES o povolení na elektronické komunikačné

sieťové systémy a služby (smernica o povolení) (Ú. v. ES L 108, s. 21; Mim, vyd. 13/029, s. 337), smernicu 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (rámcová smernica) (Ú. v. ES L 108, s. 33; Mim. vyd. 13/029, s. 349) a smernicu 2002/22/ES o univerzálnej službe a právach užívateľov týkajúcich sa elektronických komunikačných sietí a služieb (smernica univerzálnej služby) (Ú. v. ES L 108, s. 51; Mim. vyd. 13/029, s. 367).

27 Článok 26 a článok 28 ods. 1 druhý pododsek smernice 2002/21 zrušujú najmä smernice 90/387, 97/33 a 98/10 s účinnosťou od 25. júla 2003.

28 Podľa článkov 19 smerníc 2002/19 a 2002/20, článku 29 smernice 2002/21, ako aj článku 39 smernice 2002/22 tieto smernice nadobúdajú účinnosť dňom ich uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskych spoločností*, teda 24. apríla 2002.

Vnútroštátna právna úprava

Zákon o telekomunikáciách

29 § 24 zákona o telekomunikáciách (Telekommunikationsgesetz) z 25. júla 1996 (BGBl. 1996 I, s. 1120, ďalej len „TKG 1996“) v znení uplatniteľnom vo veci samej stanovuje:

„1. Poplatky musia byť orientované na náklady efektívneho poskytnutia plnení a musia zodpovedať požiadavkám uvedeným v odseku 2...

2. Poplatky nesmú

(1) zahŕňať žiadne príplatky, ktoré možno uplatňovať len v dôsledku existencie dominantného postavenia poskytovateľa podľa § 19 zákona proti obmedzeniam hospodárskej súťaže na príslušnom telekomunikačnom trhu;

(2) zahŕňať podhodnotenia, ktoré obmedzujú konkurenčné možnosti iných podnikov na telekomunikačnom trhu alebo

(3) poskytnúť operátorom zvýhodnenia vo vzťahu k iným operátorom poskytujúcim rovnaké alebo podobné telekomunikačné služby na príslušnom telekomunikačnom trhu

s výnimkou prípadu, ak existuje pre to vecný dôvod, ktorý sa preukáže.“

³⁰ § 27 ods. 1 TKG 1996 stanovuje, že NRÚ povolí poplatky buď na základe nákladov na efektívne poskytnutie služieb z dôvodu každého plnenia, alebo na základe ním stanovenej úrovne priemerných vývojových sadzieb poplatkov, ktoré treba zaplatiť za kôš služieb. Odsek 4 toho istého § splnomocňuje spolkovú vládu, aby prostredníctvom nariadení upresnila režim druhov povolení a stanovila podmienky, podľa ktorých musí NRÚ rozhodnúť, ktoré z konaní upravených v odseku 1 sa uplatní.

Nariadenie o regulácii telekomunikačných poplatkov

- 31 Nariadenie o regulácii telekomunikačných poplatkov (Telekommunikations-Entgeltregulierungsverordnung) z 1. októbra 1996 (BGBl. 1996 I, s. 1492, ďalej len „TEntgV“) obsahuje najmä tieto ustanovenia:

„§ 2

1. Podnik, ktorý podal žiadosť o schválenie poplatkov uvedenú v § 27 ods. 1 TKG 1996, je povinný predložiť nasledujúce doklady z dôvodu predmetného plnenia v každom prípade:

(1) podrobný opis plnenia vrátane údajov týkajúcich sa jeho akosti, ako aj návrhu všeobecných podmienok;

(2) údaje o obrate realizovanom v priebehu posledných päť rokov, ako aj údaje očakávané pre rok, ktorého sa žiadosť týka, a pre štyri nasledujúce roky;

(3) údaje o podieloch na trhu, ak je to možné, o elasticite cien v žiadosti pre obdobie uvedené v bode 2;

(4) údaje o vývoji jednotlivých nákladov pre obdobie uvedené v odseku 2 (doklad o nákladoch) a o vývoji marže pri variabilných nákladoch pre obdobie uvedené v bode 2;

(5) údaje o finančnom dosahu na odberateľov, najmä pokiaľ ide o štruktúru dopytu súkromných a obchodných odberateľov, ako aj o dosahu na konkurentov, ktorí prijímajú plnenie ako predbežné plnenie, a

(6) v prípade diferenciacie poplatkov, údaje o účinkoch na skupiny užívateľov, ktorých sa diferenciacia týka, ak aj objektívne odôvodnenie zamýšľanej diferenciacie.

2. Doklady o nákladoch podľa ods. 1 bodu 4 zahŕňajú náklady, ktoré možno priamo priradiť ku konkrétnemu plneniu (priame náklady) a náklady, ktoré ku konkrétnemu plneniu nemožno priamo priradiť (režijné náklady). Pri preukazovaní režijných nákladov treba uviesť a vysvetliť, akým spôsobom sa režijné náklady k dotknutému plneniu priradujú. Pri priradovaní režijných nákladov k dotknutým plneniam musí žiadateľ zohľadniť kritériá, ktoré boli určené smernicami Rady vydanými podľa článku 6 smernice Rady 90/387/EHS z 28. júna 1990 o vytvorení vnútorného trhu telekomunikačných služieb v dôsledku zavedenia otvoreného prístupu k sieti... V rámci preukazovania nákladov podľa prvej vety je okrem toho potrebné uviesť:

(1) metódu stanovenia nákladov;

(2) výšku osobných nákladov, odpisov, nákladov na úroky z investovaného kapitálu, vecných nákladov;

(3) skutočné a predpokladané vyťaženie kapacít v preukazovanom období a

(4) náklady na plnenie, na ktorých sa zakladal výpočet nákladov vrátane zodpovedajúcich cien, predovšetkým častí verejnej telekomunikačnej siete využívané pri poskytovaní plnení... a náklady na využívanie týchto častí.

3. [NRÚ] môže zamietnuť žiadosť o schválenie poplatkov, ak podnik nepredloží všetky dokumenty uvedené v odsekoch 1 a 2.

§ 3

1. [NRÚ] je povinný preskúmať doklady predložené žiadateľom v tom smere, či a do akej miery sú navrhované poplatky orientované na náklady efektívneho poskytnutia služieb v zmysle odseku 2.

2. Náklady efektívneho poskytnutia služieb vyplývajú z dlhodobých dodatočných nákladov na poskytnutie plnenia a primeraného príplatku za režijné náklady, ktoré sú neutrálne, pokiaľ ide o rozsah plnenia, v každom prípade vrátane primeraného zúčtenia investovaného kapitálu, pokiaľ sú tieto náklady nevyhnutné pre toto plnenie.

3. V rámci skúmania podľa odseku 1 musí regulačný úrad dodatočne porovnať predovšetkým ceny a náklady podnikov, ktoré ponúkajú príslušné služby na porovnateľných trhoch, pričom sú vystavené hospodárskej súťaži. Pritom je potrebné zohľadniť osobitosti porovnávaných trhov.

4. Ak náklady preukázané podľa § 2 ods. 2 prevýšia náklady za efektívne poskytnutie plnenia podľa odseku 2, považujú sa za náklady, ktoré nie sú pre efektívne poskytnutie plnenia nevyhnutné. Tieto náklady, ako aj iné neutrálne náklady sa pri schvaľovaní poplatkov zohľadnia len vtedy, ak tu existuje právna povinnosť alebo ak žiadateľ preukáže iné vecné dôvody.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

³² Deutsche Telekom je notifikovaným operátorom pevnej verejnej telefónnej siete v zmysle nariadenia č. 2887/2000.

³³ Arcor, pôvodne Mannesmann Arcor AG & Co, je užívateľom v zmysle toho istého nariadenia a z tohto dôvodu poskytuje najmä telefonické pripojenia ISDN konečným klientom. Tieto pripojenia je však možné užívať iba vtedy, ak má Arcor neviazaný prístup k príslušným účastníckym prípojkám v telekomunikačnej sieti Deutsche Telekom.

³⁴ Ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, 30. septembra 1998 Arcor uzavrel s Deutsche Telekom prvú zmluvu o neviazanom prístupe k jeho účastníckym prípojkám.

- 35 Dňa 8. marca 1999 Arcor podal na Komisii sťažnosť založenú na článku 86 Zmluvy ES (teraz článok 82 ES) proti Deutsche Telekom týkajúcu sa cien fakturovaných touto spoločnosťou za prístup k jej miestnym sieťam, pričom tieto siete obsahovali každá niekoľko účastníckych prípojok k účastníkom.
- 36 Rozhodnutím z 30. marca 2001, opraveným 17. apríla 2001, NRÚ, konkrétne Bundesnetzagentur (spolková sieť elektriny, plynu, telekomunikácií, pošty a železníc) čiastočne schválil ceny Deutsche Telekom za neviazaný prístup k jeho účastníckym prípojkám (mesačné predplatné za užívanie linky, jednotné náklady za spustenie a odpojenie) od 1. apríla 2001 s tým, že tieto ceny obsahovali mnohé varianty prístupu s rôznymi cenami. Podľa vnútroštátneho rozhodnutia, pokiaľ ide o mesačné predplatné, povolenie zaniklo 31. marca 2003, pokiaľ ide o zvyšok, tak najneskôr 31. marca 2002.
- 37 Dňa 30. apríla 2001 Arcor podal na príslušnom súde žalobu, ktorou sa domáhal čiastočného zrušenia vyššie uvedeného rozhodnutia o povolení, z dôvodu, že schválené ceny sú príliš vysoké. V tejto súvislosti najmä tvrdí, že hodnota investície, ktorú predstavuje účastnícka prípojka, bola ohodnotená nesprávne uplatnením analytického nákladového modelu a metódy započítania rokov a bez prihliadnutia na iné náklady a výdavky. Podľa Arcor toto ohodnotenie umožnilo vypočítať ceny za neviazaný prístup k účastníckym prípojkám nie na základe nákladov existujúcej siete, ale na základe fiktívnych nákladov vzťahujúcich sa na zavedenie novej miestnej siete.
- 38 Rozhodnutím Komisie 2003/707/ES z 21. mája 2003 týkajúcim sa konania podľa článku 82 Zmluvy ES (veci COMP/C-1/37.451, 37.578, 37.579 — Deutsche Telekom AG) (Ú. v. ES L 263, s. 9) bola Deutsche Telekom uložená pokuta vo výške 12,6 miliónov eur z dôvodu porušenia ustanovení článku 82 písm. a) ES, ktorých sa táto spoločnosť dopustila z dôvodu prijatia neprimeraných cien za zavedenie

mesačného predplatného týkajúceho sa prístupu jeho konkurentov a jeho účastníkov k jeho účastníckym prípojkám významne tak narušujú hospodársku súťaž na trhu prístupu k účastníckym prípojkám.

³⁹ Za týchto podmienok sa Verwaltungsgericht Köln rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 1 ods. 4 nariadenia... č. 2887/2000 chápať tak, že podmienky nákladovej orientácie podľa článku 3 ods. 3 nariadenia (ES) č. 2887/2000 predstavujú minimálne požiadavky v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava členských štátov sa nesmie odchyliť od tejto úrovne v neprospech užívateľa?

2. Zahŕňa požiadavka nákladovej orientácie podľa článku 3 ods. 3 nariadenia... č. 2887/2000 aj kalkulačné úroky a kalkulačné odpisy?

3. V prípade kladnej odpovede na druhú otázku:

a) Je základom pre výpočet týchto úrokov a odpisov reprodukčná hodnota investičného majetku po odpočítaní odpisov vykonaných do okamihu ohodnotenia majetku alebo je základom pre ich výpočet výlučne reprodukčná časová hodnota vyjadrená v aktuálnych denných cenách v čase ohodnotenia?

- b) Musia sa náklady uplatnené ako základ pre výpočet kalkulačných úrokov a odpisov, najmä tie, ktoré nemožno priamo priradiť k určitému plneniu (režijné náklady), preukázať v každom prípade prostredníctvom zrozumiteľných dokladov o nákladoch notifikovaného operátora?
- c) V prípade čo len čiastočne zápornej odpovede na [tretiu] otázku [písm.] b):

Možno náklady namiesto toho preukázať prostredníctvom ohodnotenia na základe analytického nákladového modelu?

Ktoré metodické a iné obsahové požiadavky musí takáto alternatíva ohodnotenia spĺňať?

- d) Má [NRÚ] v rámci svojich právomocí podľa článku 4 ods. 1 až 3 nariadenia... č. 2887/2000 pri skúmaní nákladovej orientácie takzvanú „diskrečnú právomoc“, ktorá podlieha len obmedzenému súdnemu preskúmaniu?
- e) V prípade kladnej odpovede na [tretiu] otázku [písm.] d):

Vzťahuje sa táto diskrečná právomoc najmä aj na metódu výpočtu nákladov, ako aj na otázky stanovenia primeraných kalkulačných úrokov (z cudzieho kapitálu a/alebo vlastného kapitálu) a primeraných dôb odpisovania?

Kde sú hranice tejto diskrečnej právomoci?

- f) Slúžia požiadavky nákladovej orientácie prinajmenšom aj na ochranu práv súťažiteľov ako užívateľov, a síce s tým dôsledkom, že títo súťažitelia si môžu uplatňovať právnu ochranu proti poplatkom za pripojenie, ktoré nie sú orientované na náklady?

- g) Znáša notifikovaný operátor nevýhodu vyplývajúcu z nepreukázateľnosti (dôkazné bremeno), ak náklady nie sú úplne alebo z časti preukázateľné pri výkone dohľadu podľa článku 4 nariadenia... č. 2887/2000 alebo v súdnom konaní, ktoré naň nadväzuje?

- h) V prípade kladnej odpovede na [tretiu] otázku [písm.] f) a g):

Znáša notifikovaný operátor dôkazné bremeno nákladovej orientácie aj vtedy, ak súťažiteľ ako užívateľ žalobou napadne schválenie poplatkov vydané regulačným úradom podľa vnútroštátneho práva s odôvodnením, že schválené poplatky za pripojenie sú v dôsledku chýbajúcej nákladovej orientácie príliš vysoké?“

O prejudiciálnych otázkach

- ⁴⁰ Vnútroštátny súd žiada sériou otázok Súdny dvor o výklad viacerých ustanovení nariadenia č. 2887/2000 a osobitne ustanovení týkajúcich sa zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckym prípojkám.

- 41 Ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, položené otázky sa týkajú štyroch rôznych problematík.
- 42 Prvá sa týka definície zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke tak, ako je upravená v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000.
- 43 Druhá sa týka pôsobnosti tejto zásady vo svetle ustanovení upravených v článku 1 ods. 4 toho istého nariadenia.
- 44 Tretia sa vzťahuje na voľnú úvahu NRÚ v rámci uplatňovania zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 45 Štvrtá a posledná sa týka procesných aspektov a najmä súdneho preskúmania v prípade uplatnenia tejto zásady.
- 46 Na tomto základe preto treba odpovedať na otázky položené vnútroštátnym súdom.

O druhej a tretej otázke písm. a) až c) týkajúcich sa definície zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke

- 47 Bez toho, aby vnútroštátny súd výslovne žiadal o definíciu zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke a príslušným zariadeniam, ako

je uvedená v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000, vyzýva svojou druhou otázkou Súdny dvor na prijatie stanoviska o nákladoch, ktoré treba vziať do úvahy na účely orientovania cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke, treťou otázkou písm. a) o základe pre výpočet týchto nákladov a treťou otázkou písm. b) a c) o dôvodnosti týchto nákladov.

- 48 Pred zodpovedaním vyššie uvedených otázok je opodstatnené konštatovať, že nariadenie č. 2887/2000 neobsahuje definíciu zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 49 Ako totiž vyplýva z ustanovení článku 3 ods. 3 tohto nariadenia, to sa obmedzuje na všeobecný údaj, podľa ktorého notifikovaní operátori musia stanoviť cenu za neviazaný prístup k ich účastníckym prípojkám na základe nákladovej orientácie.
- 50 Za týchto podmienok treba preskúmať, či existujú údaje týkajúce sa zásady nákladovej orientácie cien v smerniciach PPÚ a osobitne v smerniciach 97/33 a 98/10 uplatniteľných vo veci samej, ktoré má nariadenie č. 2887/2000 v súlade s jeho odôvodnením č. 15 za cieľ najmä doplniť.
- 51 V tejto súvislosti treba konštatovať, že vo všeobecnosti je zásada nákladovej orientácie cien upravená vo viacerých smerniciach PPÚ, akými sú smernice 97/33 a 98/10.
- 52 Článok 7 ods. 2 smernice 97/33, ktorý neodkazuje na ceny, ale na poplatky za prepojenie, totiž uvádza, že tieto poplatky dodržiavajú zásady transparentnosti a nákladovej orientácie.

- 53 Pokiaľ ide o článok 17 ods. 2 smernice 98/10, ten stanovuje, že ceny za používanie pevnej verejnej telefónnej siete a za služby poskytované prostredníctvom tejto siete musia byť v súlade so základnými zásadami nákladovej orientácie uvedenými v prílohe smernice 90/387.
- 54 V tejto súvislosti bod 3 druhý pododsek uvedenej smernice stanovuje, že ceny musia byť založené na objektívnych kritériách a v zásade byť stanovené na základe nákladovej orientácie.
- 55 Napriek tomu je nutné konštatovať, že s výnimkou niektorých čiastkových spresnení pojmu určitých nákladov v judikatúre (pozri rozsudky zo 6. decembra 2001, Komisia/Francúzsko, C-146/00, Zb. s. I-9767; z 25. novembra 2004, KPN Telecom, C-109/03, Zb. s. I-11273, a z 13. júla 2006, Mobistar, C-438/04, Zb. s. I-6675), vyššie uvedené smernice neposkytujú žiadnu definíciu zásady nákladovej orientácie cien.
- 56 Z vyššie uvedeného vyplýva, že vo všeobecnosti právo Spoločenstva upravuje v rôznych oblastiach sektora telekomunikácií zásadu nákladovej orientácie poplatkov alebo cien bez toho, aby spresnilo v každej z dotknutých oblastí, a to najmä v oblasti prepojenia, jej obsah.
- 57 Za týchto podmienok na účely definície zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke treba prihliadnuť nielen na jej termíny, ale tiež na jej kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorá ju upravuje.

- 58 V tejto súvislosti je opodstatnené v prvom rade pripomenúť, že podľa odôvodnenia č. 7 nariadenia č. 2887/2000 neviazaný prístup k účastníckej prípojke umožní novým účastníkom trhu súťažiť s notifikovanými operátormi v ponuke rýchlejších služieb prenosu dát pre stály internetový prístup a pre multimedialne aplikácie na základe technológie digitálnej účastníckej prípojky.
- 59 Okrem toho v súlade so svojím článkom 1 ods. 1 je nariadenie č. 2887/2000 zamerané na intenzifikáciu súťaže prostredníctvom stanovenia harmonizovaných podmienok neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám, aby sa podporilo konkurenčne orientované zabezpečenie širokej palety služieb v oblasti elektronických komunikácií.
- 60 Napriek tomu toto nariadenie na tento účel neupravuje zásadu, podľa ktorej ceny za neviazaný prístup k účastníckej prípojke sú voľne určené podľa logiky otvoreného konkurenčného trhu pravidlami ponuky a dopytu.
- 61 Ako totiž vyplýva z termínov použitých v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000, ceny sú orientované notifikovaným operátorom nie v závislosti od voľnej hospodárskej súťaže, ale v závislosti od nákladov, ktoré mu vznikli.
- 62 V tejto súvislosti treba spresniť, že článok 4 ods. 4 toho istého nariadenia stanovuje, že keď NRÚ určí, že na trhu s účastníckymi prípojkami existuje dostatočná súťaž, zbaví notifikovaných operátorov povinnosti týkajúcej sa stanovenia cien na základe nákladovej orientácie.

- 63 Rovnako v tomto zmysle v článku 1 ods. 6 odporúčania 2000/417, ktoré je uvedené v odôvodnení č. 13 nariadenia č. 2887/2000, Komisia spresňuje, že pokiaľ je úroveň súťaže v prístupe k lokálnym sieťam nedostatočná, na zamedzenie nadmerných cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke sa odporúča, aby sa ceny za neviazaný prístup k účastníckej prípojke riadili nákladovo orientovanými zásadami.
- 64 Z toho vyplýva, že zásada spoplatnenia upravená v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000 nepodlieha pravidlám otvoreného konkurenčného trhu vedeného pravidlami ponuky a dopytu. Naopak, táto zásada ukladá notifikovaným operátorom povinnosť nákladovo orientovať ceny za neviazaný prístup k účastníckej prípojke za určité obdobie a s cieľom umožniť postupné otvorenie dotknutého trhu hospodárskej súťaži.
- 65 V druhom rade z odôvodnenia č. 11 nariadenia č. 2887/2000 v spojení s článkom 3 ods. 3 tohto nariadenia vyplýva, že na neviazaný prístup k účastníckym prípojkám musia byť ceny stanovené na základe nákladovej orientácie v tom zmysle, že pravidlá spoplatnenia by mali zabezpečiť, aby poskytovateľ účastníckej prípojky, v predmetnej veci notifikovaný operátor ako Deutsche Telekom, mohol kryť už vzniknuté zodpovedajúce náklady.
- 66 Z týchto ustanovení teda vyplýva, že pravidlo spoplatnenia upravené v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000 ukladá, že pri orientovaní cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke musí notifikovaný operátor prihliadnuť na kvantitatívne skutočnosti, ktoré sú vo vzťahu s nákladmi, ktoré mu vznikli v súvislosti so zavedením tejto prípojky.
- 67 V treťom rade a ako tiež vyplýva z odôvodnenia č. 11 nariadenia č. 2887/2000 notifikovaný operátor musí z určenia cien za neviazaný prístup k jeho účastníckej prípojke dosiahnuť primeraný zisk, aby bol zabezpečený dlhodobý rozvoj a modernizácia miestnej prístupovej infraštruktúry.

68 V rámci neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám preto zásada spoplatnenia upravená v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000 umožňuje notifikovanému operátorovi prijímať zo strany iných operátorov telekomunikácií zisk, ktorý mu umožní prinajmenšom zabezpečiť riadne fungovanie miestnych infraštruktúr v prípade ich neviazaného prístupu.

69 Z vyššie uvedeného vyplýva, že zásada nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckym prípojkám upravená v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000 sa chápe ako povinnosť, uložená notifikovaným operátorom v rámci postupného otvorenia trhu telekomunikácií hospodárskej súťaži, orientovať tieto ceny v závislosti od nákladov vynaložených na zavedenie účastníckej prípojky pri dosiahnutí primeraného zisku z určenia uvedených cien, aby bol zabezpečený dlhodobý rozvoj a modernizácia infraštruktúry existujúcich telekomunikácií.

O druhej otázke týkajúcej sa nákladov

70 Na úvod treba uviesť, že nariadenie č. 2887/2000 neobsahuje žiadne ustanovenie uvádzajúce náklady, ktoré treba vziať do úvahy, ak notifikovaný operátor navrhuje ceny za neviazaný prístup k jeho účastníckej prípojke.

71 Napriek tomu, ako bolo uvedené najmä v bode 67 tohto rozsudku, z výkladu odôvodnenia č. 11 nariadenia č. 2887/2000 v spojení s článkom 3 ods. 3 tohto nariadenia vyplýva, že notifikovaný operátor navrhuje ceny za neviazaný prístup k účastníckej prípojke v závislosti od už vynaložených nákladov na zavedenie miestnej siete a prostredníctvom prijatého zisku zabezpečuje hospodársku životnosť tejto siete.

- 72 Z týchto ustanovení vyplýva, že s ohľadom na poskytovanie iným operátorom telekomunikácií neviazaného prístupu k jeho účastníckej prípojke notifikovaný operátor v navrhovaných cenách odráža najmä náklady spojené s vykonanými investíciami. Na účely určenia cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke sa preto musí prihliadnuť na náklady, ktoré notifikovaný operátor musel vynaložiť v rámci vykonaných investícií na zavedenie svojich miestnych infraštruktúr.
- 73 Tento záver potvrdzuje v prvom rade príloha IV smernice 97/33, ktorá odkazuje napríklad na poplatky za prepojenie, a to skutočné poplatky, ktoré musia zaplatiť prepojení účastníci. Táto príloha zmiňuje najmä náklady umožňujúce pokryť zavedenie fyzického prepojenia, náklady na prenájom pokrývajúce stále používanie vybavení a zariadení, variabilné náklady na pomocné a dodatočné služby, ako aj náklady spojené s dopravou.
- 74 V tomto rámci príloha V tej istej smernice obsahuje v druhom rade a ako príklad zoznam nákladov, ktoré sa musia zohľadniť v rámci určenia poplatkov za prepojenie a ktoré sa vzťahujú na vykonané investície, a to najmä náklady založené na výdavkoch týkajúcich sa materiálu a systému prepojenia.
- 75 Za týchto podmienok sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora, či kalkulačné úroky a kalkulačné odpisy sú súčasťou nákladov, ktoré sa musia zohľadniť, ak je potrebné určiť ceny za neviazaný prístup k účastníckej prípojke v súlade so zásadou uvedenou v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000.
- 76 Aj keď vnútroštátny súd odkazuje vo svojej otázke všeobecne na kalkulačné úroky a kalkulačné odpisy, z jeho rozhodnutia, z kontextu sporu vo veci samej a pripomienok

predložených Súdnemu dvoru vyplýva, že je potrebné v podstate preskúmať, či sú úroky z investovaného kapitálu, ako aj odpisy investičného majetku použitého na zavedenie miestnych telekomunikačných infraštruktúr súčasťou takýchto nákladov.

77 Pokiaľ ide o úroky z investovaného kapitálu, ide o náklady, na ktoré treba prihliadnuť na účely určenia cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke podľa zásady uvedenej v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000. Tieto náklady totiž predstavujú príjem získaný týmto kapitálom, ak nebol investovaný do účastníckej prípojky.

78 Rovnako to platí aj pre úroky vzťahujúce sa na pôžičky, ktoré v skutočnosti predstavujú náklady zadlženia v rámci vykonaných investícií na zavedenie účastníckej prípojky.

79 Čo sa týka odpisov investičného majetku použitého na vytvorenie miestnej siete, treba konštatovať, že prihliadnutie na tieto odpisy môže zahŕňať zníženie skutočnej hodnoty tohto majetku a predstavuje náklady pre notifikovaného operátora.

80 V tejto súvislosti treba spresniť, že tieto odpisy sa vzťahujú na investície vytvorené notifikovaným operátorom na zavedenie účastníckej prípojky, a preto patria medzi prevádzkové náklady, ktoré sa musia zohľadniť v súlade so zásadou spoplatnenia upravenou v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000.

- 81 Toto zistenie potvrdzuje okrem iného príloha V smernice 97/33, ktorá stanovuje, že medzi skutočnosťami, ktoré sa môžu zohľadniť v rámci systému účtovania nákladov, sa nachádzajú najmä účtovné postupy používané na spracovanie nákladov pokrývajúcich dobu odpisovania hlavných kategórií investičného majetku.
- 82 V tomto zmysle tiež odporúčanie 98/322, ktorého príloha týkajúca sa usmernení o vykonaní oddeleného účtovania, odkazuje vo svojom bode 4 na prevádzkové náklady operátorov a zahŕňa odpisy medzi výdavky, teda vynaložené náklady.
- 83 Rovnaký bod prílohy odporúčania 98/322 tiež zdôrazňuje postup priradovania nákladov opísaný v bode 3 tejto prílohy so spresnením, že tento postup platí pre prevádzkové náklady, ako aj pre investičné výdavky a v tejto súvislosti výslovne zmieňuje odpisy ako skutočnosti predstavujúce kategóriu prevádzkových nákladov.
- 84 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že je potrebné odpovedať na druhú otázku v tom zmysle, že úroky z investovaného kapitálu a odpisy investičného majetku použitého na zavedenie účastníckej prípojky sú súčasťou nákladov, na ktoré sa musí prihliadnúť v súlade so zásadou nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke upravenou v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000.

O tretej otázke písm. a) týkajúcej sa základu pre výpočet nákladov

- 85 Vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby zaujal stanovisko k otázke, či základ pre výpočet nákladov, ktoré sa musia zohľadniť v rámci určenia cien za neviazaný prístup

k účastníckej prípojke, tvorí reprodukčná hodnota investičného majetku po odpočítaní odpisov už vykonaných do okamihu ohodnotenia majetku alebo výlučne reprodukčná časová hodnota vyjadrená v aktuálnych denných cenách v čase ohodnotenia.

- ⁸⁶ Touto otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či základ pre výpočet nákladov musí byť založený na nákladoch, ktoré predstavuje výstavba *ex nihilo* iným operátorom ako notifikovaným operátorom novej miestnej prístupovej infraštruktúry na poskytovanie podobných telekomunikačných služieb (ďalej len „súčasnú náklady“) alebo na nákladoch skutočne vynaložených notifikovaným operátorom s prihliadnutím na už vykonané odpisy (ďalej len „historické náklady“).
- ⁸⁷ Treba predovšetkým konštatovať, že nariadenie č. 2887/2000 neobsahuje žiadny údaj, pokiaľ ide o základ pre výpočet nákladov, ktoré sa musia zohľadniť v rámci určenia cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- ⁸⁸ Za týchto podmienok treba preskúmať, či smernice 97/33 a 98/10, ktoré má nariadenie č. 2887/2000 za cieľ doplniť, obsahujú údaje v tomto smere.
- ⁸⁹ V prvom rade v tejto súvislosti Deutsche Telekom, nemecká vláda a Spolková republika Nemecko ako účastníci konania vo veci samej tvrdia, že napriek nedostatku údajov v nariadení č. 2887/2000 a smerniciach PPÚ uplatniteľných vo veci samej existujú dôležité informácie, podľa ktorých sa normotvorca Spoločenstva priklonil v prospech metódy výpočtu založenej na súčasných nákladoch.

- 90 Informácie v tomto zmysle vyplývajú po prvé z bodu 6 odporúčania 98/195, ktorý stanovuje, že priradenie nákladov na základe odvetví činností prihliada skôr na bežné náklady ako na historické náklady. Z toho istého bodu tohto odporúčania tiež vyplýva, že NRÚ ukladajú svojim notifikovaným operátorom lehoty na vykonanie nových systémov účtovania nákladov založených na bežných nákladoch, ak takéto systémy ešte nie sú zavedené.
- 91 Po druhé rovnako to platí aj pre bod 4 odporúčania 98/322, ktoré stanovuje, že ohodnotenie aktív siete na predpokladanú alebo súčasnú hodnotu účinného operátora je podstatná okolnosť metódy účtovania v súčasných nákladoch.
- 92 Po tretie v tomto kontexte odporúčanie 2000/417 potvrdzuje už citované informácie stanovením vo svojom článku 1 ods. 6, že v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke sú to vo všeobecnosti súčasné náklady, ktoré treba vziať do úvahy, a to náklady, ktoré predstavujú v okamihu ohodnotenia siete vybudovanie efektívnej modernej ekvivalentnej infraštruktúry poskytujúcej také služby ako dnes.
- 93 V tomto zmysle po štvrté správa 2000/C 272/10 odkazuje tiež vo svojom bode 6 nazvanom „Povinnosti národného regulačného orgánu a orgánu pre hospodársku súťaž“ na systém spoplatnenia založený na súčasných nákladoch.
- 94 V odpovedi na túto argumentáciu sa treba oprieť o odporúčanie 2000/417, ktoré sa týka vo vzťahu k iným už citovaným odporúčaniam osobitne neviazaného prístupu k účastníckej prípojke a odkazuje súčasne na smernice 97/33 a 98/10. Aj keď totiž odporúčania nie sú záväzné, vnútroštátne súdy sú povinné prihliadnuť na

odporúčania na účely rozhodnutia sporov, ktoré sú im predložené, najmä ak objasňujú výklad vnútroštátnych ustanovení prijatých s cieľom zabezpečiť ich vykonanie alebo ak majú za cieľ doplniť záväzné ustanovenia práva Spoločenstva (pozri rozsudky z 13. decembra 1989, Grimaldi, C-322/88, Zb. s. 4407, bod 18, a z 11. septembra 2003, Altair Chimica SpA, C-207/01, Zb. s. I-8875, bod 41). Článok 1 ods. 6 odporúčania 2000/417 upravuje zásadu koncepcie založenú na budúcnosti vychádzajúcu zo súčasných nákladov. Totiž ako vyplýva z tohto ustanovenia, táto koncepcia umožní podporovať čestnú a udržateľnú súťaž a zabezpečí alternatívne investičné podnety.

⁹⁵ Napriek tomu z toho istého ustanovenia jasne vyplýva, že iná koncepcia, najmä na účely vyhnutia sa deformácii súťaže, nie je vylúčená. NRÚ je tak oprávnený prihliadnúť na každú osobitnú konkurenčnú situáciu.

⁹⁶ V druhom rade Deutsche Telekom, nemecká vláda a Spolková republika Nemecko ako účastníci konania vo veci samej tvrdia, že za predpokladu, že z právneho rámca uplatniteľného vo veci samej nevyplýva, že základ pre výpočet nákladov musí byť založený na skutočných nákladoch, hospodárske zistenia vlastné sektoru telekomunikácií by si v každom prípade vynútili, ako to preukazuje prax sledovaná v niektorých členských štátoch, metódu výpočtu založenú výlučne na týchto nákladoch.

⁹⁷ V tejto súvislosti sa treba domnievať, že vzhľadom na technologický vývoj v oblasti telekomunikácií nie je vylúčené, že súčasné náklady niektorých investícií spojené najmä s materiálom zavedenej siete môžu byť v niektorých prípadoch nižšie ako historické náklady.

- 98 Z toho vyplýva, že možnosť notifikovaného operátora založiť základ pre výpočet nákladov výlučne na súčasných nákladoch jeho investícií mu v skutočnosti umožňuje zvoliť tie, ktoré mu môžu dať možnosť určiť ceny za neviazaný prístup k účastníckej prípojke na najvyššej úrovni a neprihliadnuť na tarifné jednotky, ktoré zvýhodňujú účastníkov. V tomto kontexte notifikovaný operátor môže v skutočnosti obchádzať pravidlá týkajúce sa nákladového určenia cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 99 Je preto opodstatnené konštatovať, že metóda výpočtu založená výlučne na súčasných nákladoch nie je najvhodnejšou metódou v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 100 V treťom rade Arcor tvrdí, že ako na základ výpočtu treba prihliadnuť na historické náklady a nie súčasné náklady, pretože v tomto poslednom prípade by bol účastník v zmysle nariadenia č. 2887/2000 povinný zaplatiť notifikovanému operátorovi neprímerane vysokú cenu vzhľadom na vek miestnych prístupových infraštruktúr bez vylúčenia okrem iného predpokladu, že sieť môže byť už odpísaná.
- 101 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že neviazaný prístup k účastníckej prípojke umožňuje novým operátorom telekomunikácií bez vlastných infraštruktúr vstúpiť do hospodárskej súťaže s notifikovanými operátormi s použitím ich infraštruktúr. Totiž, ako to uvádza odôvodnenie č. 6 nariadenia č. 2887/2000, bolo by nemožné rýchlo otvoriť sektor telekomunikácií hospodárskej súťaži, ak by bolo potrebné čakať na to, aby každý dotknutý operátor mohol vybudovať svoje vlastné miestne infraštruktúry.

- 102 Práve s cieľom vyhnúť sa novému skresleniu hospodárskej súťaže spojenému s nedostatkom nových sietí pre iných operátorov ako notifikovaných operátorov nariadenie č. 2887/2000 upravilo neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 103 Za týchto podmienok treba v druhom rade pripomenúť, že pravidlo spoplatnenia upravené v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia umožňuje poskytovateľovi účastníckej prípojky kryť svoje príslušné zodpovedajúce náklady a dosiahnuť primeraný zisk, aby bol zabezpečený dlhodobý rozvoj a modernizácia miestnej prístupovej infraštruktúry.
- 104 V dôsledku toho, ak by bol, ako to tvrdí Arcor, na uplatnenie pravidla spoplatnenia upraveného v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000 základ pre výpočet nákladov výlučne založený na historických nákladoch, čo by potenciálne v závislosti od veku siete mohlo viesť k prihliadnutiu na takmer odpísanú sieť, a preto viesť k veľmi nízkej cene, notifikovaný operátor by sa nachádzal v situácii charakterizovanej neodôvodnenými nevýhodami.
- 105 Na jednej strane by mal povinnosť otvoriť svoju sieť svojim konkurentom a v dôsledku toho znášať prípadnú stratu časti svojej klientely.
- 106 Na druhej strane odmena, ktorú by získal ako náhradu za poskytnutie neviazaného prístupu k účastníckej prípojke, by mu neumožnila nadobudnúť primeraný zisk z činnosti, pričom nemožno opomenúť, že by jeho úlohou bolo, ako to uvádza odôvodnenie č. 11 nariadenia č. 2887/2000, zabezpečiť dlhodobý rozvoj a modernizáciu miestnej infraštruktúry.

- 107 V tejto súvislosti je opodstatnené doplniť, že náklady spojené s udržiavaním a modernizáciou miestnej infraštruktúry sa vypočítavajú v každom prípade v závislosti od skutočnej hodnoty investičného majetku notifikovaného operátora.
- 108 Z toho vyplýva, že základ pre výpočet nákladov, ktoré sa musia zohľadniť v rámci určenia cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke, nemôže byť založený výlučne na historických nákladoch, inak by bol notifikovaný operátor postavený vo vzťahu k účastníkovi do situácie charakterizovanej neodôvodnenými nevýhodami, ktorým sa však samotné nariadenie č. 2887/2000 snaží vyhnúť. Cieľom tohto nariadenia je totiž umožniť súčasne účastníkovi a notifikovanému operátorovi vyvíjať činnosť na trhu na to, aby sa zo strednodobého hľadiska zaviedla bežná hospodárska súťaž.
- 109 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že v nariadení č. 2887/2000 a v relevantných smerniciach PPÚ neexistuje údaj v prospech metódy výpočtu založenej výlučne na základe súčasných nákladov alebo historických nákladov a že výlučné zohľadnenie jedného alebo druhého základu je spôsobilé spochybniť cieľ sledovaný týmto nariadením, a to intenzifikáciu súťaže prostredníctvom stanovenia harmonizovaných podmienok neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám, aby sa podporilo konkurenčne orientované zabezpečenie širokej palety služieb v oblasti elektronických komunikácií.
- 110 Za týchto podmienok treba preskúmať nezávisle na odkaze vnútroštátneho súdu na súčasné náklady a historické náklady, či existujú v smerniciach 97/33 a 98/10, ktoré nariadenie č. 2887/2000 dopĺňa, iné údaje týkajúce sa základu pre výpočet nákladov.

- 111 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa odôvodnenia č. 10 smernice 97/33 ceny musia podporovať produktivitu a podporovať vstup účinných a životaschopných subjektov na trh a nesmú byť nižšie ako stanovená prahová hodnota v závislosti od dlhodobých okrajových nákladov a podľa metód rozdelenia a pridelenia nákladov založených na skutočných nákladoch, ktoré nie sú ani vyššie ako strop stanovený čistou cenou poskytnutia dotknutého prepájania.
- 112 V tomto zmysle rovnako článok 7 ods. 2 tej istej smernice stanovuje, že poplatky za prepojenie majú sledovať zásady transparentnosti a nákladovej orientácie a že dôkazné bremeno o tom, že poplatky vychádzajú zo skutočných nákladov vrátane primeranej miery výnosnosti investície, bude niesť organizácia poskytujúca prepojenie svojimi zariadeniami.
- 113 Rovnako príloha IV smernice 97/33 považuje poplatky za prepojenie za skutočné poplatky, ktoré musia byť zaplatené prepojenými účastníkmi.
- 114 V prílohe V smernice 97/33 normotvorca Spoločenstva odkazuje na bežne „použité náklady“ a keď je opodstatnené určiť metódu výpočtu týchto nákladov, táto príloha uvádza ako odkaz „náklady už zaplatené“, založené na skutočných výdavkoch za materiál a systémy a „predpokladané náklady“ založené na ocenení výdavkov za náhradu materiálu alebo systémov.
- 115 Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že zásada nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke vyžaduje prihliadnutie na skutočné náklady, a to náklady už zaplatené notifikovaným operátorom a predpokladané náklady založené na ocenení výdavkov za náhradu siete alebo niektorých jej častí.

- 116 Pri neexistencii osobitnej právnej úpravy Spoločenstva je úlohou národných regulačných úradov definovať spôsoby určenia základu pre výpočet, vo vzťahu ku ktorému musia byť odpisy zohľadnené.
- 117 Podľa ustanovení smernice 97/33, ktoré sa uplatňujú tiež na účastnícku prípojku v rámci nariadenia č. 2887/2000, môže byť metóda výpočtu nákladov súčasne založená na nákladoch už zaplatených notifikovaným operátorom, čo predpokladá prihliadnutie ako na základ na náklady v ich historickej hodnote a na predpokladané náklady, čo nevylučuje prihliadnutie ako na základ na náklady v ich súčasnej hodnote.
- 118 Za týchto podmienok NRÚ musia vypočítať skutočné náklady, ktoré sa musia zohľadniť v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 119 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že treba odpovedať na tretiu otázku písm. a) v tom zmysle, že v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke upravenej v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000 NRÚ musia na určenie základu pre výpočet nákladov notifikovaného operátora zohľadniť skutočné náklady, a to náklady už zaplatené notifikovaným operátorom, ako aj predpokladané náklady, pričom tieto posledné uvedené náklady budú prípadne založené na ocenení výdavkov za náhradu siete alebo niektorých jej častí.

O tretej otázke písm. b) a c) týkajúcej sa preukázania nákladov

- 120 Svojou treťou otázkou písm. b) vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o určenie, či náklady, ktoré sa musia zohľadniť v rámci uplatnenia zásady spolatnenia upravenej

v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000, musia byť preukázané prostredníctvom úplných a zrozumiteľných účtovných dokladov.

- ¹²¹ V prípade zápornej odpovede na túto otázku sa vnútroštátny súd pýta svojou treťou otázkou písm. c), či možno uvedené náklady preukázať prostredníctvom ohodnotenia na základe vzostupného alebo zostupného analytického nákladového modelu. V tejto súvislosti vnútroštátny súd tiež žiada Súdny dvor, aby určil najmä metodologické požiadavky tohto ohodnotenia.

— O tretej otázke písm. b) týkajúcej sa účtovných dokladov

- ¹²² Pokiaľ ide o preukázanie, na základe úplných a zrozumiteľných účtovných dokladov, nákladov, ktoré sa musia zohľadniť v rámci uplatnenia zásady spoplatnenia upravenej v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000, treba konštatovať, že ani nariadenie, ani smernice 97/33 a 98/10 neobsahujú v tejto súvislosti žiadne ustanovenia.

- ¹²³ Arcor napriek tomu tvrdí, že v prílohe V smernice 97/33 existujú indície, podľa ktorých normotvorca Spoločenstva chcel zabezpečiť prijatie systému účtovania nákladov založeného na podrobných dokumentoch, takže notifikovaný operátor nemôže obísť tento systém zaslaním neúplných a nezrozumiteľných účtovných dokladov, čo by v sebe zahŕňalo, že NRÚ používajú teoretické modely účtovania nákladov.

- 124 Za predpokladu, že ide o takýto prípad, pri neexistencii výslovného ustanovenia v tomto zmysle nemožno vyvodiť zo samotnej prílohy V smernice 97/33, že existuje povinnosť vo všetkých prípadoch prostredníctvom úplných a zrozumiteľných dokladov preukázať náklady, na ktoré sa prihliadlo v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 125 V tejto súvislosti treba uviesť, že článok 4 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 2887/2000 stanovuje, že NRÚ má právo požiadať notifikovaných operátorov, aby poskytli informácie dôležité pre implementáciu tohto nariadenia.
- 126 Podľa tohto ustanovenia teda NRÚ môžu žiadať informácie, a to aj vtedy, ak ide o doklady preukazujúce náklady, ktoré sa majú zohľadniť v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke upravenej v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000.
- 127 Z vyššie uvedeného vyplýva, že na tretiu otázku písm. b) treba odpovedať tak, že podľa článku 4 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 2887/2000 môže NRÚ žiadať od notifikovaného operátora, aby mu poskytol relevantné informácie o dokumentoch preukazujúcich náklady, na ktoré sa prihliadlo v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke. Keďže právo Spoločenstva neobsahuje ustanovenie týkajúce sa účtovných dokladov, ktoré sa majú preskúmať, je len úlohou NRÚ podľa uplatniteľného práva preskúmať, či sú pre potreby účtovania nákladov predložené doklady najvhodnejšie.

— O tretej otázke písm. c) týkajúcej sa analytických nákladových modelov

- 128 Pokiaľ ide o analytické nákladové modely, treba na úvod pripomenúť, že v rámci vzostupného analytického nákladového modelu nazývaného tiež „bottom up“ treba prihliadnuť na súčasnú hodnotu investícií na vybudovanie novej siete. Tento model sa zakladá na nákladoch, ktoré operátor vynaložil na nadobudnutie a prevádzku svojej vlastnej siete. Naopak, zostupný model nazývaný tiež „top down“ je založený na nákladoch skutočne vynaložených notifikovaným operátorom.
- 129 V tejto súvislosti treba okrem iného konštatovať, že ani nariadenie č. 2887/2000, ani smernice 97/33 a 98/10 neobsahujú konkrétne a zhodné údaje o otázke položenej vnútroštátnym súdom.
- 130 Okrem toho piate odôvodnenie odporúčania 98/322 uvádza, že vzostupné hospodárske modely sa stávajú viac zdokonalenými, pričom ale zostávajú neúplnými, takže pre predvídateľnú budúcnosť sa odporúča priblíženie vzostupných a zostupných prístupov.
- 131 Z nariadenia č. 2887/2000 a textov PPÚ uplatniteľných vo veci samej teda vyplýva, že neexistujú údaje, ktoré by po právnej stránke dostatočne stanovili orientáciu normotvorcu Spoločenstva v prospech vzostupného alebo zostupného účtovného modelu.
- 132 Pri nedostatku iných spresnení treba konštatovať, že právo Spoločenstva ponecháva NRÚ na základe uplatniteľného práva výber pri použití metód účtovania nákladov, ktoré sa im zdajú podľa prípadu najvhodnejšie.

- 133 Za týchto podmienok nie je opodstatnené odpovedať na nasledujúcu otázku vnútroštátneho súdu týkajúcu sa metodologických požiadaviek ohodnotenia založeného na vzostupnom alebo zostupnom analytickom nákladovom modeli.
- 134 Na tretiu otázku písm. c) treba preto odpovedať v tom zmysle, že právo Spoločenstva nevyučuje hypotézu, že v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke v prípade neúplných a nezrozumiteľných účtovných dokladov určia NRÚ náklady na základe vzostupného alebo zostupného analytického nákladového modelu.

O prvej otázke týkajúcej sa pôsobnosti zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke

- 135 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000 chápať v tom zmysle, že zásada nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke upravená v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia predstavuje minimálne požiadavky v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava členských štátov sa nesmie odchýliť od tejto úrovne v neprospech užívateľa.
- 136 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000 toto nariadenie sa nedotýka práv členských štátov týkajúcich sa zachovania alebo zavedenia opatrení v súlade s právom Spoločenstva, ktoré obsahujú podrobnejšie ustanovenia, než sú uvedené v tomto nariadení a/alebo sú nad rámec tohto nariadenia, pokiaľ ide o iné typy prístupu k miestnym infraštruktúram.

- 137 Pokiaľ ide o článok 3 ods. 3 toho istého nariadenia, treba rovnako pripomenúť, že sa obmedzuje na všeobecné konštatovanie, že notifikovaní operátori musia stanoviť cenu za neviazaný prístup k ich účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam na základe nákladovej orientácie.
- 138 Vzhľadom na znenie vyššie uvedených ustanovení nariadenia č. 2887/2000 a na faktický kontext sporu vo veci samej treba konštatovať, že svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či sú podrobné vnútroštátne opatrenia prijaté v súlade v ustanoveniami článku 1 ods. 4 tohto nariadenia spôsobilé vylúčiť uplatniteľnosť zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke tak, ako je upravená v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia.
- 139 V tomto ohľade treba v prvom rade spresniť, že článok 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000 nepochybne ponecháva členským štátom možnosť zachovať alebo zaviesť opatrenia, ktoré obsahujú podrobnejšie ustanovenia ako tie, ktoré sú uvedené v tomto nariadení a osobitne tie, ktoré sa týkajú zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 140 Takéto ustanovenie nemožno napriek tomu vykladať v tom zmysle, že zveruje členským štátom možnosť odchyliť sa od tejto zásady ponechaním alebo prijatím vnútroštátnych opatrení.
- 141 Z termínov použitých v článku 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000 totiž vyplýva, že toto ustanovenie umožňuje dotknutému členskému štátu doplniť podrobnými vnútroštátnymi ustanoveniami relevantné ustanovenia tohto nariadenia, v predmetnej veci tie, ktoré sa týkajú zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke, a nie sa od nich odchyliť.

- 142 Možnosť, ktorú poskytuje dotknutému členskému štátu článok 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000, sa ponúka vzhľadom na skutočnosť, že, ako bolo uvedené v bodoch 48 a 49 tohto rozsudku, toto nariadenie neobsahuje žiadny konkrétny údaj týkajúci sa definície tejto zásady.
- 143 V dôsledku toho možnosť zachovať alebo zaviesť opatrenia, ktoré obsahujú podrobnejšie ustanovenia, uznaná v článku 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000, oprávňuje členské štáty upraviť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave ustanovenia spôsobilé konkretizovať zásadu nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke za podmienky, že budú dodržiavať hranice stanovené v článku 1 ods. 4 tohto nariadenia.
- 144 Okrem toho treba pripomenúť, že prijatie tohto nariadenia sa vykonalo, ako bolo uvedené v jeho odôvodnení č. 14, v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Zmluvy a iba v tomto kontexte je výslovne uvedené, že členské štáty si ponechajú možnosť stanoviť osobitné pravidlá v dotknutej oblasti.
- 145 Navyše treba spresniť, že účastníci konania vo veci samej, ktorí predložili pripomienky Súdnemu dvoru, nepoukazujú na tvrdenie, podľa ktorého by sa zásada nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke mohla neuplatniť z dôvodu ustanovení článku 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000, pretože vnútroštátne ustanovenia uplatniteľné vo veci samej, a to § 24 TKG 1996, ako aj § 2 a 3 TEntgV predstavujú podrobné uplatnenie tejto zásady.
- 146 Naopak sa tvrdilo, že zásada spoplatnenia dotknutá vo veci samej musí byť konkretizovaná vnútroštátnymi ustanoveniami v rámci miery voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty v tejto oblasti, a že za každého predpokladu táto miera voľnej úvahy nebola v predmetnej veci prekročená.

147 Za týchto podmienok je položená v druhom rade otázka, či vnútroštátne ustanovenia dotknuté vo veci samej, a to § 24 TKG 1996, ako aj § 2 a 3 TEntgV, predstavujú podrobné ustanovenia v zmysle článku 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000.

148 Je nepochybné, že samotné znenie týchto vnútroštátnych ustanovení umožňuje dospieť k záveru, že ide o podrobné ustanovenia v zmysle článku 1 ods. 4 tohto nariadenia.

149 Uvedené vnútroštátne ustanovenia totiž vykonávajú v súlade s právom Spoločenstva zásadu nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke prostredníctvom technických opatrení týkajúcich sa najmä poplatkov a dokumentov, ktoré musí predložiť podnik, ktorý podal žiadosť o schválenie poplatkov.

150 Z vyššie uvedeného vyplýva, že treba odpovedať na prvú otázku v tom zmysle, že možnosť priznaná členským štátom v článku 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000 prijatá podrobné vnútroštátne opatrenia nemôže spôsobiť neuplatniteľnosť zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke, ako je upravená v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia.

O tretej otázke písm. e) týkajúcej sa voľnej úvahy NRÚ v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke

151 Je opodstatnené pripomenúť, že článok 4 nariadenia č. 2887/2000 nazvaný „Dohľad [NRÚ]“ vo svojom odseku 1 stanovuje, že NRÚ zabezpečí, aby spoplatnenie neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam podporovalo čestnú a udržateľnú súťaž.

- 152 V tejto súvislosti odsek 2 toho istého článku uvádza, že NRÚ má na jednej strane právo zmeniť štandardnú ponuku neviazaného prístupu k ich účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam vrátane cien, ak sú také zmeny oprávnené, a na druhej strane požiadať notifikovaných operátorov, aby poskytli informácie dôležité pre implementáciu tohto nariadenia.
- 153 Z týchto ustanovení vyplýva, že NRÚ disponujú širokou právomocou zasiahnuť v rôznych aspektoch spoplatnenia týkajúceho sa neviazaného prístupu k účastníckej prípojke, a to vrátane zmeny ceny, a teda navrhovaných poplatkov.
- 154 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v súlade so zásadou upravenou v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000 úroveň cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke musí byť stanovená v závislosti od skutočných nákladov, a to nákladov už zaplatených a predpokladaných nákladov notifikovaného operátora.
- 155 Za týchto podmienok z uvedeného vyplýva, že široká právomoc, ktorú nariadenie č. 2887/2000 priznáva NRÚ, pokiaľ ide o posúdenie cenových aspektov neviazaného prístupu k účastníckej prípojke, sa vzťahuje tiež na ohodnotenie nákladov vynaložených notifikovaným operátorom.
- 156 Treba preto konštatovať, že široká právomoc, ktorou disponujú NRÚ podľa článku 4 ods. 2 nariadenia č. 2887/2000, sa týka tiež nákladov, na ktoré sa prihliadlo, ako úroky z investovaného kapitálu a odpisy investičného majetku, základ ich výpočtu, ako aj spôsoby účtovného preukázania týchto nákladov.

- 157 Okrem toho treba spresniť, že z ustanovení článku 4 ods. 2 tohto nariadenia tiež vyplýva, že v rámci širokých právomocí, ktoré im priznávajú tieto ustanovenia, NRÚ disponujú tiež právomocami na urýchlenie kontrolného postupu spoplatnenia neviazaného prístupu k účastníckej prípojke v tom zmysle, že môžu žiadať o informácie týkajúce sa najmä nákladov vynaložených v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.
- 158 Z uvedeného vyplýva, že nariadenie č. 2887/2000 zveruje NRÚ nielen širokú právomoc, ale tiež primerané prostriedky, ktoré im umožňujú čo najúčinnejšie preskúmať správne uplatňovanie zásady upravenej v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia.
- 159 Na tretiu otázku písm. e) je preto potrebné odpovedať v tom zmysle, že z ustanovení článku 4 ods. 1 a 2 nariadenia č. 2887/2000 vyplýva, že v rámci preskúmania poplatkov notifikovaných operátorov za poskytnutie neviazaného prístupu k účastníckej prípojke vzhľadom na zásadu spoplatnenia upravenú v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia disponujú NRÚ širokou právomocou pokrývajúcou posúdenie rôznych aspektov týchto poplatkov, a to vrátane zmeny cien, a teda navrhovaných poplatkov. Táto široká právomoc sa vzťahuje tiež na náklady vynaložené notifikovanými operátormi, akými sú úroky z investovaného kapitálu a odpisy investičného majetku, základ ich výpočtu, ako aj spôsoby účtovného preukázania týchto nákladov.

O tretej otázke písm. d) a f) až h) týkajúcej sa procesných aspektov spojených s uplatnením zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke

- 160 Vnútroštátny súd v prvom rade žiada Súdny dvor, aby sa vyjadril k rozsahu súdneho preskúmania týkajúceho sa rozhodnutí NRÚ o uplatnení zásady spoplatnenia uvedenej v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000.

161 V druhom rade vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby sa vyjadril k možnosti operátorov telekomunikácií patriacich do kategórie, ktorú nariadenie č. 2887/2000 považuje za účastníkov, a to tretích konkurentov pôsobiacich v sektore telekomunikácií, spochybniť na súde rozhodnutia NRÚ schvaľujúce ceny notifikovaných operátorov za poskytovanie neviazaného prístupu k účastníckej prípojke.

162 V tomto kontexte sa v treťom a poslednom rade kladie otázka, kto znáša najmä v priebehu súdneho konania alebo tiež pri výkone dohľadu podľa článku 4 nariadenia č. 2887/2000 dôkazné bremeno dodržania zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke, na ktorú odkazuje článok 3 ods. 3 uvedeného nariadenia.

O tretej otázke písm. d) týkajúcej sa rozsahu súdneho preskúmania

163 Treba predovšetkým konštatovať, že ani nariadenie č. 2887/2000, ani smernice PPÚ nepredpokladajú harmonizáciu vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa uplatniteľných súdnych konaní a tiež neupravujú v tejto súvislosti rozsah súdneho preskúmania v závislosti od prípadu.

164 V tejto súvislosti nemecká vláda, Spolková republika Nemecko ako účastník konania vo veci samej a Deutsche Telekom poukazujú na judikatúru, podľa ktorej, ak právo Spoločenstva priznáva inštitúciám Spoločenstva širokú mieru voľnej úvahy z dôvodu zložitých hospodárskych posúdení, ktoré vykonávajú v dotknutej oblasti, preskúmanie súdmi Spoločenstva sa musí obmedziť na overenie, či v prípade predmetného opatrenia nedošlo k zjavne nesprávnemu posúdeniu, alebo zneužitiu právomoci alebo či predmetný orgán zjavne neprekročil hranice svojej voľnej úvahy (pozri najmä

rozsudky z 21. januára 1999, *Upjohn*, C-120/97, Zb. s. I-223, bod 34, ako aj z 9. júna 2005, *HLH Warenvertrieb a Orthica*, C-211/03, C-299/03 a C-316/03 až C-318/03, Zb. s. I-5141, bod 75).

- 165 Prebratím tejto judikatúry na základe analógie na vec samú je zrejmé, že posúdenia, ktoré uskutočnili NRÚ, týkajúce sa uplatnenia zásady spolplatnenia upravenej v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000, a to tie, ktoré sa týkajú nákladov, ktoré sa musia zohľadniť, ich výpočtu a ich účtovného preukázania za predpokladu fiktívneho ohodnotenia miestnych infraštruktúr telekomunikácií, predstavujú zložité hospodárske posúdenia, a preto musí byť súdne preskúmanie tiež obmedzené.
- 166 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Spoločenstva, za predpokladu, že takéto podmienky jednak nie sú menej výhodné ako podmienky vzťahujúce sa na obdobné žaloby vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a že jednak nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právom Spoločenstva (zásada efektivity) (pozri rozsudky zo 17. júna 2004, *Recheio — Cash & Carry*, C-30/02, Zb. s. I-6051, bod 17, a zo 7. júna 2007, *van der Weerd a i.*, C-222/05 až C-225/05, Zb. s. I-4233, bod 28 a citovanú judikatúru).
- 167 V tomto kontexte treba uviesť, že, ako to správne tvrdia Arcor a vo všeobecnejšom kontexte litovská vláda, z odôvodnenia č. 11 nariadenia č. 2887/2000, ako aj z článku 3 ods. 2 a 3, článku 4 ods. 3 tohto nariadenia vyplýva, že NRÚ musia zabezpečiť uplatnenie cien za neviazaný prístup k účastníckym prípojkám na základe transparentných, spravodlivých a nediskriminačných podmienok.

168 Je preto úlohou vnútroštátneho súdu zabezpečiť dodržiavanie povinností vyplývajúcich z nariadenia č. 2887/2000, pokiaľ ide o neviazaný prístup k účastníckym prípojkám podľa postupov, ktoré sú v súlade so zásadou spoplatnenia uvedenou v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia, a to za vyššie uvedených podmienok.

169 Z uvedeného vyplýva, že právo Spoločenstva neupravuje žiadne pravidlo, podľa ktorého musia členské štáty upraviť zavedenie osobitného spôsobu preskúmania vo vzťahu k rozhodnutiam NRÚ týkajúcim sa cien notifikovaného operátora za prístup k jeho účastníckej prípojke.

170 Zo súhrnu vyššie uvedených úvah vyplýva, že je opodstatnené odpovedať na tretiu otázku písm. d) v tom zmysle, že je úlohou samotných členských štátov v rámci procesnej autonómnosti, ktorou disponujú, určiť v súlade so zásadami ekvivalencie a efektivity súdnej ochrany príslušný súd, povahu sporu a ďalej postup súdneho preskúmania, pokiaľ ide o rozhodnutia NRÚ týkajúce sa schválenia cien notifikovaných operátorov za neviazaný prístup k ich účastníckej prípojke. Za týchto podmienok vnútroštátny súd musí zabezpečiť, že povinnosti vyplývajúce z nariadenia č. 2887/2000, čo sa týka neviazaného prístupu k účastníckej prípojke, sa podľa postupov, ktoré sú v súlade so zásadou spoplatnenia uvedenou v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia, účinne dodržiavajú, a to za transparentných, spravodlivých a nediskriminačných podmienok.

O tretej otázke písm. f) týkajúcej sa práva podať žalobu proti rozhodnutiam NRÚ vzťahujúcim sa na ceny notifikovaných operátorov za neviazaný prístup k ich účastníckej prípojke

171 V rámci tretej otázky písm. f) má Súdny dvor v podstate preskúmať, či užívatelia v zmysle nariadenia č. 2887/2000 môžu uplatňovať právnu ochranu proti rozhodnutiam NRÚ schvaľujúcim ceny notifikovaných operátorov za neviazaný prístup k ich účastníckej prípojke podľa požiadaviek v oblasti nákladovej orientácie cien.

- 172 Na to, aby bolo možné odpovedať na túto otázku, treba preskúmať právny rámec, ktorý sa vzťahuje na článok 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000.
- 173 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa znenia článku 5a ods. 3 smernice 90/387 členské štáty zaručujú existenciu primeraných mechanizmov na vnútroštátnej úrovni umožňujúcich strane dotknutej rozhodnutím NRÚ podať odvolanie na súdny orgán, ktorý je od dotknutých strán nezávislý.
- 174 Toto ustanovenie predstavuje prejav zásady účinnej súdnej ochrany, ktorá patrí medzi všeobecné zásady práva Spoločenstva, ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných všetkým členským štátom a ktorá je zakotvená v článkoch 6 a 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, podľa ktorého prináleží súdom členských štátov, aby zabezpečili súdnu ochranu práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Spoločenstva (pozri analogicky rozsudok z 21. februára 2008, *Tele2 Telecommunication*, C-426/05, Zb. s. I-685, bod 30, a citovanú judikatúru).
- 175 Vzhľadom na to, že rozhodnutie NRÚ prijaté vo vzťahu k článku 4 nariadenia č. 2887/2000 patrí do pôsobnosti smernice 90/387, článok 5a ods. 3 tejto smernice vyžaduje, aby vnútroštátne právo upravilo primerané mechanizmy umožňujúce „strane dotknutej“ týmto rozhodnutím podať odvolanie na nezávislý súdny orgán. Táto záruka sa vzťahuje tak na adresáta uvedeného rozhodnutia, ako aj na užívateľov v zmysle nariadenia č. 2887/2000.
- 176 Vo vzťahu k právu tretích osôb treba konštatovať, že užívateľ, ktorý nie je adresátom rozhodnutia NRÚ, nadobúda postavenie „dotknutej strany“, ak jeho práva môžu byť

takým rozhodnutím dotknuté z dôvodu na jednej strane obsahu tohto rozhodnutia a na druhej strane činnosti vykonávanej alebo zamýšľanej týmto účastníkom (pozri analogicky rozsudok Tele2 Telecommunication, už citovaný, bod 39).

177 Vo veci samej je nutné konštatovať, že Arcor, ktorý uzavrel s notifikovaným operátorom zmluvu o prístupe k účastníckym prípojkám, je dotknutou stranou v zmysle článku 5a ods. 3 smernice 90/387 z dôvodu, že rozhodnutie NRÚ týkajúce sa požiadaviek v oblasti nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke sa nevyhnutne dotýka jeho práv ako účastníka takejto zmluvy. Napriek tomu treba spresniť, že zmluvný vzťah ako ten, ktorý existuje vo veci samej, sa nevyžaduje na to, aby práva užívateľa boli potenciálne dotknuté takýmto rozhodnutím.

178 Z vyššie uvedeného vyplýva, že na tretiu otázku písm. f) treba odpovedať v tom zmysle, že článok 4 ods. 1 nariadenia č. 2887/2000 v spojení s článkom 5a ods. 3 smernice 90/387 vyžaduje, aby vnútroštátne súdy vykladali a uplatňovali vnútroštátne procesné pravidlá upravujúce podanie žaloby tak, aby rozhodnutie NRÚ týkajúce sa schválenia cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke mohlo byť napadnuté na súde nielen podnikom, ktorý je adresátom takéhoto rozhodnutia, ale tiež užívateľmi v zmysle tohto nariadenia, ktorých práva môžu byť potenciálne dotknuté týmto rozhodnutím.

O tretej otázke písm. g) a h) týkajúcej sa dôkazného bremena

179 Svojou treťou otázkou písm. g) a h) vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o určenie, kto znáša dôkazné bremeno dodržiavania zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný

prístup k účastníckej prípojke v rámci dohľadu upraveného v článku 4 nariadenia č. 2887/2000 alebo v rámci súdneho konania proti rozhodnutiu NRÚ schvaľujúcemu tieto ceny notifikovaného operátora.

180 Pokiaľ ide v prvom rade o dôkazné bremeno dodržiavania zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke v rámci dohľadu upraveného v článku 4 nariadenia č. 2887/2000, treba na úvod konštatovať, že toto nariadenie, ako aj odporúčanie 2000/417 neobsahujú v tejto súvislosti žiadne ustanovenie.

181 Treba preto preskúmať, či údaj v tomto zmysle môže byť vyvodený zo smerníc PPÚ.

182 V tomto ohľade je opodstatnené pripomenúť, že článok 7 ods. 2 smernice 97/33 stanovuje, že dôkazné bremeno o tom, že poplatky vychádzajú zo skutočných nákladov vrátane primeranej miery výnosnosti investície, bude niesť organizácia poskytujúca prepojenie svojimi zariadeniami.

183 Z toho vyplýva, že v tejto smernici existujú ustanovenia umožňujúce dospieť k záveru, že v rámci správneho konania týkajúceho sa schvaľovania poplatkov je úlohou notifikovaného operátora stanoviť kvantitatívne skutočnosti, na ktorých spočíva jeho návrh poplatenia.

184 Okrem tohto jednoznačného zistenia v PPÚ treba tiež uviesť, že v rámci neviazaného prístupu k účastníckej prípojke na jednej strane notifikovaný operátor musí predložiť svoje ceny na schválenie NRÚ a že na druhej strane je jedinou osobou, ktorá môže poskytnúť informácie o nákladoch súvisiacich so zavedením jeho siete.

185 Za týchto podmienok a vzhľadom na to, že okolnosti, na ktorých je založené navrhované spoplatnenie, sa týkajú v prvom rade notifikovaného operátora, je opodstatnené dospieť k záveru, že je úlohou tohto notifikovaného operátora v rámci dohľadu upraveného v článku 4 nariadenia č. 2887/2000 predložiť dôkazy o dodržaní zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke.

186 Toto zistenie sa naopak netýka užívateľov v zmysle nariadenia č. 2887/2000.

187 Totiž vzhľadom na to, že právo Spoločenstva neupravuje žiadne pravidlo týkajúce sa dôkazného bremena dodržiavania zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke v rámci dohľadu, je úlohou členských štátov stanoviť v súlade s ich procesnými pravidlami v rámci dohľadu upraveného v článku 4 nariadenia č. 2887/2000 uplatniteľné postupy dokazovania vrátane rozdelenia dôkazného bremena medzi NRÚ, ktorý prijal rozhodnutie o schválení cien notifikovaného operátora a užívateľa, ktorý spochybňuje toto rozhodnutie.

188 Pokiaľ ide v druhom rade o dôkazné bremeno dodržiavania zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke v rámci súdneho konania proti rozhodnutiu NRÚ, ktoré schvaľuje tieto ceny notifikovaného operátora, treba uviesť, že v tomto smere neexistuje žiadne spresnenie ani v nariadení č. 2887/2000, ani v PPÚ.

189 Z toho vyplýva, že vzhľadom na to, že právo neupravuje žiadne pravidlo týkajúce sa dôkazného bremena dodržiavania tejto zásady v rámci takéhoto súdneho konania, je úlohou členských štátov stanoviť v súlade s ich procesnými pravidlami uplatniteľné postupy dokazovania vrátane rozdelenia dôkazného bremena medzi NRÚ,

ktorý prijal rozhodnutie o schválení cien notifikovaného operátora a účastníka, ktorý spochybňuje toto rozhodnutie.

¹⁹⁰ V tejto súvislosti treba spresniť, že táto právomoc vyhradená členským štátom nemôže byť vykonávaná bez dodržiavania zásad Spoločenstva efektivity a ekvivalencie súdnej ochrany.

¹⁹¹ Z judikatúry totiž vyplýva, že členské štáty sa musia uistiť o tom, že postupy dokazovania a najmä pravidlá rozdelenia dôkazného bremena uplatniteľné na žaloby týkajúce sa sporov o porušení práva Spoločenstva v prvom rade nie sú menej priaznivé ako tie, ktoré sa týkajú podobných žalôb vnútroštátnej povahy, a v druhom rade nespôsobujú, aby bol výkon práv osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyplývajúcej z právneho poriadku Spoločenstva prakticky nemožný alebo príliš obtiažny (pozri rozsudok z 3. februára 2000, Dounias, C-228/98, Zb. s. I-577, bod 69 a citovanú judikatúru).

¹⁹² Z vyššie uvedeného vyplýva, že treba odpovedať na tretiu otázku písm. g) a h) tak, že nariadenie č. 2887/2000 sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci dohľadu nad spoplatnením neviazaného prístupu k účastníckej prípojke vedeného NRÚ podľa článku 4 tohto nariadenia je úlohou notifikovaného operátora predložiť dôkaz, že jeho ceny dodržiajú zásadu nákladovej orientácie cien. Naopak, je úlohou členských štátov stanoviť rozdelenie dôkazného bremena medzi NRÚ, ktorý prijal rozhodnutie o schválení cien notifikovaného operátora, a užívateľa, ktorý spochybňuje toto rozhodnutie. Rovnako je úlohou členských štátov stanoviť v súlade s ich procesnými pravidlami a v súlade so zásadami Spoločenstva efektivity a ekvivalencie súdnej ochrany spôsob rozdelenia dôkazného bremena v prípade spochybnenia na súde rozhodnutia NRÚ, ktoré schvaľuje ceny notifikovaného operátora za neviazaný prístup k jeho účastníckej prípojke.

O trovách

¹⁹³ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

- 1. Úroky z investovaného kapitálu a odpisy investičného majetku použitého na zavedenie účastníckej prípojky sú súčasťou nákladov, na ktoré sa musí prihliadnúť v súlade so zásadou nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke upravenou v článku 3 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2887/2000 z 18. decembra 2000 o neviazanom prístupe k účastníckej prípojke.**
- 2. V rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke upravenej v článku 3 ods. 3 nariadenia č. 2887/2000 národné regulačné úrady musia na určenie základu pre výpočet nákladov notifikovaného operátora zohľadniť skutočné náklady, a to náklady už zaplatené notifikovaným operátorom, ako aj predpokladané náklady, pričom tieto posledné uvedené náklady budú prípadne založené na ocenení výdavkov za náhradu siete alebo niektorých jej častí.**
- 3. Podľa článku 4 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 2887/2000 národný regulačný úrad môže žiadať od notifikovaného operátora, aby mu poskytol relevantné**

informácie o dokumentoch preukazujúcich náklady, na ktoré sa prihládlo v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke. Keďže právo Spoločenstva neobsahuje ustanovenie týkajúce sa účtovných dokladov, ktoré sa majú preskúmať, je len úlohou národných regulačných úradov podľa uplatniteľného práva preskúmať, či sú pre potreby účtovania nákladov predložené doklady najvhodnejšie.

4. Právo Spoločenstva nevyklučuje hypotézu, že v rámci uplatnenia zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke v prípade neúplných a nezrozumiteľných účtovných dokladov určia národné regulačné úrady náklady na základe vzostupného alebo zostupného analytického nákladového modelu.

5. Možnosť priznaná členským štátom v článku 1 ods. 4 nariadenia č. 2887/2000 prijať podrobné vnútroštátne opatrenia nemôže spôsobiť neuplatniteľnosť zásady nákladovej orientácie cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke, ako je upravená v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia.

6. Z ustanovení článku 4 ods. 1 a 2 nariadenia č. 2887/2000 vyplýva, že v rámci preskúmania poplatkov notifikovaných operátorov za poskytnutie neviazaného prístupu k účastníckej prípojke vzhľadom na zásadu spoplatnenia upravenú v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia disponujú národné regulačné

úradu širokou právomocou pokrývajúcou posúdenie rôznych aspektov týchto poplatkov, a to vrátane zmeny cien, a teda navrhovaných poplatkov. Táto široká právomoc sa tiež vzťahuje na náklady vynaložené notifikovanými operátormi, akými sú úroky z investovaného kapitálu a odpisy investičného majetku, základ ich výpočtu, ako aj spôsoby účtovného preukázania týchto nákladov.

7. Je úlohou samotných členských štátov v rámci procesnej autonómnosti, ktorou disponujú, určiť v súlade so zásadami ekvivalencie a efektivity súdnej ochrany príslušný súd, povahu sporu a ďalej postup súdneho preskúmania, pokiaľ ide o rozhodnutia národných regulačných úradov týkajúce sa schválenia cien notifikovaných operátorov za neviazaný prístup k ich účastníckej prípojke. Za týchto podmienok vnútroštátny súd musí zabezpečiť, že povinnosti vyplývajúce z nariadenia č. 2887/2000, čo sa týka neviazaného prístupu k účastníckej prípojke, sa podľa postupov, ktoré sú v súlade so zásadou spoplatnenia uvedenou v článku 3 ods. 3 tohto nariadenia, účinne dodržiavajú, a to za transparentných, spravodlivých a nediskriminačných podmienok.

8. Článok 4 ods. 1 nariadenia č. 2887/2000 v spojení s článkom 5a ods. 3 smernice Rady 90/387/EHS z 28. júna 1990 o vytvorení vnútorného trhu pre telekomunikačné služby prostredníctvom otvoreného prístupu k sieti [*neoficiálny preklad*], zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 97/51/ES zo 6. októbra 1997, vyžaduje, aby vnútroštátne súdy vykladali a uplatňovali vnútroštátne procesné pravidlá upravujúce podanie žaloby tak, aby rozhodnutie národného regulačného úradu týkajúce sa schválenia cien za neviazaný prístup k účastníckej prípojke mohlo byť napadnuté na súde nielen podnikom, ktorý je adresátom takéhoto rozhodnutia, ale tiež užívateľmi v zmysle tohto nariadenia, ktorých práva môžu byť potenciálne dotknuté týmto rozhodnutím.

9. Nariadenie č. 2887/2000 sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci dohľadu nad spoplatnením neviazaného prístupu k účastníckej prípojke vedeného národným regulačným úradom podľa článku 4 tohto nariadenia je úlohou notifikovaného operátora predložiť dôkaz, že jeho ceny dodržia zásadu nákladovej orientácie cien. Naopak, je úlohou členských štátov stanoviť rozdelenie dôkazného bremena medzi národný regulačný úrad, ktorý prijal rozhodnutie o schválení cien notifikovaného operátora, a užívateľa, ktorý spochybňuje toto rozhodnutie. Rovnako je úlohou členských štátov stanoviť v súlade s ich procesnými pravidlami a v súlade so zásadami Spoločenstva efektivity a ekvivalencie súdnej ochrany spôsob rozdelenia dôkazného bremena v prípade spochybnenia na súde rozhodnutia národného regulačného úradu, ktoré schvaľuje ceny notifikovaného operátora za neviazaný prístup k jeho účastníckej prípojke.

Podpisy